Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 20 גראשען | הײנט 8 זײטען.

לאָדזשער פאָלקסבלאַט

אוּנאָפּהענגיקע יִידישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 292 | Łódź, Wtorek 17 grudnia 1929 | זיבעטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, ט"ו כסלו תר"צ | Nr 292

Adres Redakcji i Administracji Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71 | אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

הײנט גרויסע קאָנפערענץ אין שלאָס

40 פאַרשטעהער פון די סיים-קלובען איינגעלאַדען צום מלוכה-פּרעזידענט.— מאָרגען זיצונג פון סיים.— פּראָפ. באַרטעל ווידער איינגעלאַדען אויפ'ן שלאָס

וואַרשא, 16. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט).

דינסטאג 11 א זייגער פארמיטאג וועט אויפ'ן שלאָס פארקומען א קאנפערענץ פון איינגעלאַדענע סיים-דעפּוטאַטען, פיהרער פון פערשידענע גרופּירונגען. צו דער קאנפערענץ האָבען צווישען אנד. שוין בעקומען איינלאַדונגען די דעפּ.: ניעדזיאַלקאָווסקי, ריבאַרסקי, רוג, דאַמבסקי, דעמבסקי, כאַנדזשיסקי, כאַטשינסקי, ראַזמאַריק, א. אנד. די ווירטשאַפטליכע קרייזען זענען נישט איינגעלאַדען געוואָרען.

אין אָווענד האָט צענטראַלעוו אָפּגעהאַלטען א בעראַטונג. ס'איז אָבער שווער געווען אַנצונעהמען עפּעס א בעשלוס, ווייל קיינער ווייסט נישט אויף זיכער דאָס פּראָגראַם פון די בעראַטונגען. מ'האָט אַרומגערעדט אַלע מעגליכע עווענטואַליטעטען און נישט אָנגענומען קיין קאָנקרעטע בעשלוסען.

שפּעט אין אָווענד איז בעוואוסט געוואָרען אז אין דער קאָנפערענץ וועט זיך אויך בעטייליגען פּרעמיער שוויטאַלסקי, דאַגעגען איז אָפּגעלייקענט געוואָרען אז צו דער קאָנפערענץ זאָל קומען דער מאַרשאַל פּילסודסקי.

אין די פּאָליטישע קרייזען גלויבט מען, אז אויף דער קאָנפערענץ זאָל פעסטגעשטעלט ווערען אז די רעגירונג וועט נישט אָפּטרעטען.

וואַרשא, 16. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט).

שפּעט ביינאַכט האָט זיך פערשפּרייט א קלאַנג, אז אויף מיטוואָך איז אויפ'ן שלאָס ווידער איינגעלאַדען געוואָרען פּראָפ. באַרטעל.

צוליב דער שפּעטער צייט איז די ידיעה שווער צו קאָנטראָלירען.

וואַרשא, 16. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט).

אויף מיטוואָך 12 א זייגער בייטאָג האָט דער סיים-מאַרשאַלעק צונויפגערופען א זיצונג פון סיים: אויף דער טאָגעסאָרדנונג שטעהען די פראַגען: 1) געזעץ-פּראָיעקט וועגען די שטייערען, 2) ענדערען דעם רעגולאַמין פון סיים, 3) פעסטשטעלען די אָרדנונג פון ביודזשעט-דעבאַטען אין פאַל ווען די סיים-סעסיע ווערט איבערגעריסען און 4) פאָרשלאַג פון ב.ב.-קלוב וועגען אויספאָרשען די געשעהענישען אין סיים דעם 31-טען אָקטאָבער ה.י.

געפּסל'ט די וואַהלען צום סיים אין סאַנדאָמיערזש

וואַרשא, 16. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט). דער העכסטער טריבונאַל האָט הײנט אַרויסגעטראָגען א בעשלוס וועגען די וואַהלען צום סיים אין א רייהע פּונקטען. אַזוי זענען בעשטעטיגט געוואָרען די וואַהלען אין וולאָצלאַוועק, גרודזשיאָנז, טאָרן. די פראַגע וועגען די וואַהלען אין שווענציאַני וועט דעצידירט ווערען נאָך א ספּעציעלער אויספאָרשונג. דאַגעגען זענען געפּסל'ט געוואָרען די וואַהלען אין סאַנדאָמיערזש. דאָרט זענען געוועהלט געוואָרען 2 דעפּוטאַטען פון וויזוואָלעניע מיט דעפּ. סמאָלאַ בראש, 2 פון פּ. פּ. ס. און 1 פון דער פּויערים-פּאַרטיי. די ליסטע פון כ. ד. איז אַדורכגעפאַלען. נאָכדעם ווי דער אורטייל וועט פערעפענטליכט ווערען, וועלען בעשטימט ווערען נייע וואַהלען!

דאָס איז דער ערשטער פאַל אין אומאָפּהענגיגען פּוילען, וואָס וואַהלען צום סיים זענען געפּסל'ט געוואָרען.

בלוטיגער צוזאַמענשטויס

צווישען היימוועהר, זשאַנדאַרמען און אַרבייטער

ווין, 16 (א. ט. אג). אין עבענזעע זענען זונטאָג פאָרגעקומען גרעסערע צוזאַמענשטויסען צווישען דער היימוועהר און אַרבייטער, וואָס האָבען געהאַט א בלוטיגען פערלויף.

אין שייכות מיט דער דעמאָנסטראַציע פון דער היימוועהר אין אישל האָבען א גרופּע היימוועהרלייט פון הונדערט פּערזאָן פון דער שטאָט ליגס זיך געזאַמעלט אויפ'ן וואָקזאַל פון עבענזעע, גלייכצייטיג האָט זיך אויפ'ן וואָקזאַל פערזאַמעלט א גרעסערע צאָהל פאַבריק-אַרבייטער, וועלכע האָבען צו די היימוועהרלייט געמאַכט פיינדליכע אויסרופען. די היימוועהר זענען אויך נישט שולדיג געבליבען און עס האָט געהאַלטען ביי א צוזאַמענשטויס.

די זשאַנדאַרמען האָבען אַרומגערינגעלט דעם וואַגאָן, וואו עס האָבען זיך געפינען די היימוועהרלייט און אָפּגעשטויסען די סאָציאַליסטיש-געשטימטע אַרבייטער. דערביי זענען 3 אַרבייטער און איינינע זשאַנדאַרמען ערנסט פערוואונדעט געוואָרען.

בעריכט פון לאָרד טשענסעלאָר וועגען ארץ-ישראל

שטעלט פעסט אז דאָרט איז נאָך נישט רוהיג

לאָנדאָן, 16. (א.ט.אג.) לויט דער פערארדנונג פון דער צענטראַלער מאַכט שיקט צו יעדע צוויי וואָכען דער הויך-קאָמיסאַר פון דער א"י-רעגירונג בעריכטען וועגען דער סיטואַציע אין לאַנד. געכטען איז אָנגעקומען דער ראַפּאָרט פאַר דער ערשטער העלפט דעצעמבער. אינ'ם ראַפּאָרט ווערט אָנגעגעבען, אז די סיטואַציע איז נאָך ווייט פון צו זיין נאָרמאַל. יעדען טאָג ווערען נאָטירט פּאָליטישע פערברעכענס, וואָס בעווייזען ווי ווייט די פיינדשאַפט צווישען אַראַבער און יודען איז נאָך נישט איינגעשטילט. צווישען די לעצטע אָנפאַלען ווערט דער מאָהנט דער אָנפאַל אויף דעם גענעראַל-פּראָקוראָר בענטוויטש און די דעמאָנסטראַציע געגען דר. מאַגנעס און פּראָפ. בערגמאַן אין ירושלימער אוניווערזיטעט.

דעמאָנסטראַציע מיט אָפּגעהאַקטע קעפּ אויף די פּיקעס

לאָנדאָן, 16. (אטע). די קאָנסולען פון ענגלאַנד, פראַנקרייך און אמעריקא אין כארבין זענען אין א ספּעציעלען צוג געקומען צו דער כאַוויעטיש-כינעזישער גרענעץ כדי אַרומצורעדען מיט די סאָוויעטישע פערטרעטער די פראַגע וועגען שוץ פאַר די פרעמדע, וואָס ס'קומט פאַר די מיליטערישע אַקציע.

בעת'ן דורכרייזען דאָס שטעטעל פּראַקאַטא האָבען די קאָנסולען פון די פענסטער געזעהען ווי דער כינעזישער המון האָט אויף די פּיקעס געטראָגען אָפּגעהאַקטע קעפּ פון באַנדיטען און אויפשטענדיגע.

אַראָפּגעפאַלענער מעטעאָר

דער'הר'געט 130 הירשען

ריגא 16. (אטע). „וויעטשערניא מאָסקווא“ טיילט מיט, אז אויפ'ן האַלב-אינזעל קאַמטשאַטקא אין ראַיאָן פון טייך פאַל איז אַראָפּגעפאַלען א גרויסער מעטעאָר, וועלכער האָט דערהרגעט 130 הירשען. אויפ'ן אָרט וואו דער מעטעאָר איז אַראָפּגעפאַלען האָט זיך געבילדעט א גרויסע אויערע.

יודען בעקומען 2 מאַנדאַטען אין קאַטאָוויצער שטאָט-ראַט

קאַטאָוויץ, 16. (טעלעפאָניש) בעת די זונטאָגיגע וואַהלען צום שטאָט-ראַט זענען אָפּגעגעבען געוואָרען 53.745 שטימען פון דעם האָבען די פּוילישע ליסטען בעקומען 30.623 שטימען, דייטשע — 21.502, און די יודישע — 1348 שטימען. ב.ב. האָט בעקומען 12 מאַנדאַטען, פּראַקציע פּ.פּ.ס. — 1; קאָרפאַנטי — 15 מאַנדאַטען, נ.פּ.ר.— 3 מאַנד. פּ.פּ.ס. — 3 מאַנד., דייטשע סאָציאַליסטען 2 מאַנד., דייטשען — 22 מאַנד., יודען — 2 מ., אין פערגלייך מיט די לעצטע וואַהלען האָבען די דייטשען פערלוירען 10 מאַנדאַטען.

דעם הויז-ווירט פון יעקב דעסאַו סקלאַדאָווא 14, ה' דריקען מיר אויס דעם בעסטען דאַנק פאַר די געשפּענדעטע 50 זלאָטעס לטובת אונזער לאָקאַל-פאָנד און דערפאַר, וואָס ה' דעסאַו איז אונז גוט נאָכגעקומען ביים אויסגלייך פון סכסוך מיט אונזער פעראיינס-מיטגליד ש. בלאָס. מיט כבוד

די פערוואַלטונג פון צענטר. ראַד-פערקעהר-פעראיין

זאַוואַדזקאַ 5. 3228

א לאָנדאָן-שטח ערד

קויפען לאָנדאָנער יודישע סוחרים אין ארץ-ישראל

לאָנדאָן (י.ט.א.) אונטער דער לייטונג פון לאָרד מעלטשעט און פון יודישען נאַציאָנאַל-פאָנד ווערט אין גרויס-בריטאַניען און אירלאַנד דורכגעפיהרט א זאַמעל-אַקציע פאַר ערד-איינקויף אין ארץ-ישראל. דער ציל פון דער דאָזיגער אַקציע איז געווען, אַז יעדער יוד אין ענגלאַנד זאָל איינקויפען אַזוי פיל ערד אין ארץ-ישראל, וויפיל ער בעזיצט אין ענגלאַנד. די יודישע סוחרים פון לאָנדאָן ווילען אָבער נאָך ווייטער געהען און איינקויפען אין ארץ-ישראל אַ שטח ערד אין דער גרויס פון דער שטאָט לאָנדאָן, ד. ה. פון איין קוואַדראַט-מייל. די סוחרים האָבען שוין דורך זייער בעפאָלמעכטיגטען איינגעקויפט 1000 דונאַם ערד אין ארץ-ישראל פאַר'ן יודישען נאַציאָנאַל-פאָנד.

פייערליכע הזכרה נאָך דעם ג. פּרעזידענט נאַרוטאָוויטש

וואַרשא, 16 (טעלעפאָניש) הײנט 10 א זייגער אין דער פריה איז פאָרגעקומען א פייערליכע הזכרה נאָכ'ן טראַגיש-אומגעקומענעם פּרעזידענט נאַרוטאָוויטש. אויף דער הזכרה איז אַנוועזענד געווען דער מלוכה-פּרעזידענט מיט זיין סוויטע. די גאַנצע רעגירונג (אַ חוץ דעם מאַרשאַל פּילסודסקי, וועלכער איז געווען פערטרעטען דורך גענעראַל קאָנאַזשעווסקי) און פאָרשטעהער פון סיים און סענאַט.

געלונגענער פליה-פּרוב

פון בריטישען לופט-שיף „R 100“

לאָנדאָן, 16 (א.ט.אג) די בריטישע לופט-שיף „R. 100.—“ האָט מאָנטאָג פאַרמיטאָג פאָרגענומען זיין ערשטען פּרוב-פליה. נאָך 5 שעה פליהען האָט די לופט-שיף זיך אַראָפּגעלאָזט. מ'האַלט, אַז דער פּרוב-פליה איז גינסטיג אויסגעפאַלען.

Panu wychowawcy
D.FLJOROWI z powodu zgonu
b. p.
OJCA JEGO
składają wyrazy szczerego współczucia
Uczniowie Klasy IV B
Państw.Szk. Powsz. Nr.114

Dr. med.
B. Robinzon
אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
פּעטריקאָווער 10, טעל. 131-86
נעמט אָן פון 8—9½ פריה און פון 3½—4½ נאָכמ.

Dr. med. H. Lubicz
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32
[illegible]
[illegible]
[illegible]

בעקומען רעכט, פערלוירען די פרנסה

דעבאטע אין „ציק" וועגען דער לאגע פון די יודען אין רוסלאנד

מאָסקווע, (י. ט. א.) אויף דער לעצטער זיצונג פון „ציק" האָבען די דריי יודישע מיטגלי־דער — דיאַמאַנשטיין, ביילין און קאָסטל געשיל־דערט די שווערע לאַגע פון די יודען אין ראַטען־פערבאַנד.

די רעדנער האָבען פערלאַנגט, אַז די סאָוויעט־טישע רעגירונג זאָל בעשטימען מעהר געלד צו לינדערן די גרויסע אָרימקייט, וואָס הערשט איצט צווישען די יודען אין די סאָוויעטישע שטעט און שטעטלעך. די רעדנער האָבען אונטערגעשטראָכען, אַז די אַרבייטסלאָזיגקייט צווישען די יודען איז פיל גרעסער ווי צווישען אַנדערע טיילען פון דער בעפעלקערונג און האָבען אויך אויסגעדריקט אונ־צופרידענהייט, וואָס די רעגירונג האָט בעשטימט אַ בעגרענעצטע סומע פאַר דער אַרבייט אין בירא־בידזשאַן.

ש. דיאַמאַנשטיין האָט אין זיין רעדע ער־קלערט, אַז אין הינזיכט פון גלייכבערעכטיגונג האָבען די יודען אונטער דער סאָוויעטישער מאַכט זעהר פיל געוואונען. זיי האָבען אָבער פערלוירען אין עקאָנאָמישער הינזיכט. די סאָוויעטישע רעגי־רונג בעמיהט זיך צו פערבעסערען די יודישע לאַ־גע. זי נעמט אָן פערשידענע מיטלען, איינס פון די מיטלען איז בירא־בידזשאַן. אָבער פאַר בירא־בידזשאַן גיט די רעגירונג זעהר ווייניג. ביילין האָט געגעבען אַ זעהר טרויעריג בילד וועגען דעם יודישען לעבען אין די קליינע שטעטלעך אין ווייסרוסלאַנד.

ביילין האָט ווי דיאַמאַנשטיין געפאָדערט, אַז די רעגירונג זאָל בעשטימען מעהר געלד פאַר בירא־בידזשאַן.

אַן'עהנליכע רעדע האָט אויך געהאַלטען קאָ־סטל, וועלכער האָט פערטרעטען אויפ'ן צוזאַמענ־פאָהר פון „ציק" די אינטערעסען פון דער יודי־שער נאַציאָנאַלער מינדערהייט אין אוקראַינע. קאָסטל האָט ערקלערט, אַז די יודישע לאַגע אויף אוקראַינע איז זעהר אַ שווערע, דערצו נאָך בע־קומען די יודען אויף אוקראַינע נישט די נויטיגע הילף פון דער רעגירונג.

דער רעדנער איז דאַן אַרויסגעטרעטען מיט אַ שווערער אָנקלאַגע געגען די אוקראַינער רעגי־רונגס־בעאַמטע, אַז זיי פיהרען נישט דורך די בע־שלוסען פון דער צענטראַלער סאָוויעטישער רעגי־רונג צו העלפען די דעקלאַסירטע יודען אין די שטעט און שטעטלעך.

קאָטל האָט פערענדיגט זיין רעדע, אַז אַ גרויסע צאָהל יודען אויף אוקראַינע וועלען נישט האָבען קיין אַנדערען אויסוועג ווי אויסצוּוואַנדערן קיין בירא־בידזשאַן. ער האָט אויך דערפאַר געפאָ־דערט, אַז די רעגירונג זאָל בעשטימען גרעסערע געלד־סומען פאַר דער אויפבויאונג פון בירא־בידזשאַן אַלס יודישע טעריטאָריע.

אַרטעלען פון רעכטלאָזע יודען

ערלויבט צו גרינדען די סאָוויעט־רעגירונג

מאָסקווע (י.ט.אַ.) ווי דער קאָרעספאָנדענט פון דער יודישער טעלעגראַפען־אַגענטור דערוואוסט זיך, וועט די סאָוויעטישע רעגירונג ערלויבען צו אָרגאַניזירען ספעציעלע אַרטעלען פון רעכטלאָזע יודישע האַנדווערקער.

די דאָזיגע אַרטעלען, וואָס וועלען אַרומנע־מען אַלע דעקלאַסירטע יודען, וועלכע זענען בע־זייטיגט געוואָרען פון אַנדערע אַרטעלען אַלס גע־וועזענע „הענדלער, וועלען קאָנען אָרגאַניזירט ווערען בלויז אונטער דעם בעדינג, אַז דער „אָרט", אָדער אַן'אַנדערע אויסלענדישע הילפס־אָרגאַניזאַציע וועט זיי בעזאָרגען מיט רויה מאַטעריאַלען.

די דאָזיגע נייע אַרטעלען וועלען געבען אַ מעגליכקייט טויזענטער דעקלאַסירטע יודען, ערש־טענס — אָנצוהאַלטען זייער רעכט אַלס האַנדווער־קער און בלייבען אין זייערע וואוינונגען, צווי־טענס — נישט זיין אַרבייטסלאָז, און דריטענס — נישט זיין אָפּהענגיג פון די רעגירונגס־קאָאָפעראַ־טיווען.

צוזאַמענפאָהר פון די ישיבת „בית־יוסף"

מעזריטש, 17 (י.ט.אַ. טעלעפאָניש) דאָ איז געעפענט געוואָרען דער צוזאַמענפאָהר פון 30 ישיבות „בית יוסף". דער צוזאַמענפאָהר וועט דוי־ערען 8 טעג. ס'זענען אַנוועזענד 100 דעלעגאַטען פון לאַנד און אויסלאַנד. ס'זענען אָנגענומען גע־וואָרען רעזאָלוציעס וועגען עפענען נייע ישיבות און ס'איז פאָרגעקומען די פייערליכקייט פון לעגען אַ גרונדשטיין אונטער'ן נייעם בנין פאַר דער ישיבה „בית יוסף".

הרב הראשי קוק רעזיגנירט פון זיין פריווילעגיע

און קומט אין לאקאל פון דער אויספארשונגס־קאמיסיע

ירושלים, 16 (יט"א טעלעגראפיש).

די שטימונג איז געווארען שטארק אויפגערעגט בעת דער אראבישער ארוואקאט סיליי האט גע־רערט וועגען די הריגות אין חברון, ער לייגט פאר א בריף פון ציוניסטישען עקזעקוטיוו אין לאנדאן, אין וועלכען ס'ווערט געזאגט, אז די אראַ־בישע רוצחים האבען אין חברון געשניטען, נעז, הענד, פיס א. אז. וו.

הופיען ערקלערט, אז דאס איז נישט אי־בערגעטריבען, ווייל ער האט עס מיט זיינע אייגענע אויגען געזעהען. איבעריגענס שטאמט דאס פון גלויבענסווירדיגע קוועלען — פון הדסה־שפיטאל.

ארוו. סיליי בעמיהט זיך אויסצעווייזען, אז די ציוניסטישע עקזעקוטיוו, האט געשריבען די אלע זאכען פון לויטער קלאנגען און האט דאס מאטער־יאל נישט געהאט אויסגעפארשט, דאס האט געזאלט ארויסרופען א פערביטערונג און אויפרעגונג צווי־שען די אראבער.

דער פארזיצער פון דער קאמיסיע סער וואל־טער שאו פרעגט, צי זענען די אלע זאכען וועגען די גרויזאמקייטען אין חברון נישט געשטיצט אויף קלאנגען. הופיען ענטפערט, אז ניין.

ארוו. מערימאן לייענט דאן פאר די פראקלא־מאציע, וואס איז ארויסגעגעבען געווארען דורך לארד טשענסעלאר, נאכדעם ווי ער איז געקומען אין לאנד נאך די געשעהענישען. אין דער דאזיגער פראקלאמאציע ווערען בענוצט דער אויסדרוק, „אומ־בעשרייבליכע ווילדקייט". סער מערימאן ווייזט אויך 2 פאטאגראפיעס פון יודישע הרוגים. די פאטאגרא־פיעס מאכען א ערשיטערענדען איינדרוק.

דער שאו וואונדערט זיך צו הערען וועגען די מארד־טאטען אין חברון, הגם דער ענין איז שוין אויסגעפארשט געווארען דורך דער רעגירונג.

ס'קומט דאן ווייטער פאר אַן'אויפגערעגטער וויכוח וועגען דעם בריף פון ציוניסטישען עקזעקו־טיוו און די טעלעגראמען פון ארץ־ישראל צום עקזעקוטיוו. דער מיטגליד פון דער קאמיסיע לייגט פאר, אז דער ענין זאל בעטראכט ווערען ערשט נאך דעם פערהער פון ארוו. הארוויטש, וועלכער האט די דאזיגע טעלעגראמען ארויסגעשיקט.

נאך א גאנצע רייה שטורמישע אינצידענטען ווערט ווייטער אויסגעהערט דער עדות הופיען אבער שוין נאר וועגען ווירטשאפטליכע פראבלעמען. דער עדות זאגט, אז די איינציגע אומצופרידענע אין ארץ־ישראל זענען די גרויסע ערד־בעזיצער, וועלכע זענען געוואוינט צו צאהלען קליינע לוינען און איצט א דאנק די יודען זענען זיי געצוואונגען גע־ווארען צו העכערע לוינען.

דער פארזיצער פון דער קאמיסיע סער שאו ערקלערט, אז דעם דאזיגען ארגומענט הערט ער ערשט צום ערשטען מאל.

אויף א פראגע וועגען רעוויזיאניזם ענטפערט דער עדות, אז הגם ער איז א פערזענליכער פריינד פון זשאבאטינסקין, איז ער אבער נישט קיין רע־וויזיאניסט.

דער עדות ווערט דאן געפרעגט וועגען דעם יודישען פראטעסט־מיטינג אין תל־אביב, אויף וואס דער עדות ענטפערט, אז ער ווייסט נישט, ווייל ער איז דערביי נישט געזעהען, אבער די בע־ריכטען זענען זיכער איבערגעטריבען. אין די בע־ריכטען ווערט אנגעגעבען די צאהל פון 10 טויזענד פערזאן, וואס האבען געזאלט אנטיילנעהמען אין די מיטינגען, דער גרעסערער זאל אבער אין תל־אביב נעהמט נישט מעהר אריין ווי 3 טויזענד מאן.

דער אראבישער ארוואקאט סיליי פרעגט דעם עדות וועגען די טעלעגראמען, וואס ער האט גע־שיקט קיין לאנדאן, וואו די אראבישע פארשטעהער וועלכע האבען זיך געוויגערט צו לוק'ן וועגען ענט־וואפנען יודען, ווערען פארגעשטעלט אלס מערדער. צווישען די דאזיגע פארשטעהער האט זיך אויך געפינען דער אראבישער ארוואקאט אולי־ביי־אב־דול־אמרי און דער מיטגליד פון מוזולמענישען ראט מווא־קאזים־פאשא.

הופיען ענטפערט, אז דאס ווארט מערדער ציהט ער צוריק. ער האלט אבער ווייטער אונטער דעם אינהאלט פון די טעלעגראמען.

ארוו. סיליי פרעגט פארוואס אין די בעריכטען וועגען די מערדערייען האט זיך נישט געפונען דער מארד איבער דער אראבישער פאמיליע אין יפו.

סער מערימאן ערקלערט אז וועגען דעם האט שוין ארויסגעגעבען אן ערקלערונג די ציוניס־טישע עקזעקוטיוו.

הופיען ערקלערט ווייטער, אז ארץ־ישראל קען אריינעהמען 20 טויזענד איינוואנדערער יעהרליך און אז אין יאהר 1928 האבען די יודען ארויסגע־פיהרט פון ארץ־ישראל 27 פראצענט פון גאנצען עקספארט.

ירושלים, 16 (יט"א טעלעגראפיש).

די פראצעדור פון פערהערען דעם הרב הראשי בנה האט זיך אין לעצטען מאמענט געענדערט. זען די קאמיסיע האט זיך שוין [illegible] אפגעקד צו זעהן אין דער הרבנות הראשית, כדי אויסצו־הערען דעם הרב קוק, איז דער רב אליין געקומען אין לאקאל פון דער אויספארשונגס־קאמיסיע, דאס האט בעוויזען, אז הרב קוק האט רעזיגנירט פון דער פריווילעגיע אויסגעהערט צו ווערען ביי זיך אינדערהיים.

הרב קוק איז אריינגעקומען אין געריכט אין בעגלייטונג פון 3 שמשים, זיין סעקרעטאר און זיינע בעליבטע 3 תלמודים. זיי זענען אלע געווען אין מזרח־מלבושים, כדי אפצוגעבען כבוד דעם חשוב'ען עדות איז אין געריכט אויך געקומען הרב מאיר בערלין. נאכדעם ווי הרב קוק איז בעגריסט געווארען דורך דער קאמיסיע, האט ער דערקלערט:

— איך ווייס, מיינע הערען, אז איהר האט גע־וואלט קומען צו מיר. איך האב אבער בעשלאסען צו קומען אהער, כדי אפצוגעבען כבוד דעם געריכט, דער כהן גדול איז אויך אליין געקומען צו די שופטים, ווען זיי האבען איהם גערופען, פאר'ן אמת דארף מען זיך נישט שעהמען און נישט שרעקען.

קיין איין יוד איז איצט נישט ערלויבט צו בעטרעטען דאס ארט, אויף וועלכען ס'איז געשטאנען דאס בית־המקדש און וואו ס'געפינט זיך איצט דער אמאר־מעטשעט, די אראבער האבען מורא, אז יודען זאלען נישט פערכאפען דעם מעטשעט, די יודען זענען אבער איבערצייגט און גלויבען דערין, אז זיי וועלען אויסגעלייזט ווערען דורך משיח און דאס בית־המקדש וועט זיין אפען פאר אלע.

הרב קוק רעדט ווייטער וועגען שלחן ערוך, וועגען יודישע מנהגים צו זיצען אויף דר'ערד תשעה־באב. די אראבער האבען נישט ערלויבט יום־כפור שופר צו בלאזען, הגם דאס איז א בעשטאנדטייל פון די יודישע יום־כפור'דיגע תפילות. די הרבנות־הראשית האט וועגען דעם נישט צוגעשטעלט קיין דאקומענטען צו מיסטער לוק, ווייל דאס איז אזוי זיכער און קלאר און דאס וואלט געווען האסזעלבע, ווי צו פער־שנא־קען דאס ליכט פון דער זון מיט א ליכטעל.

מיט טרערען אין די אויגען רעדט ווייטער הרב קוק וועגען דעם, אז אלס אלטער, קראנקער מאן, האט ער נישט געקענט בארוים גערען תשעה באב צום כותל, דערביי ווייסט ער נישט גענוי, וואס דארט איז פארגעקומען. ער רעדט אבער גע־נוי וועגען די אראבישע דעמאנסטראציעס, בעת וועלכער עס זענען געשענדעט געווארען ספרי־תורה.

מיט א ציטערדיגע שטימע זאגט הרב קוק:

„ס'איז אמאל געווען אן ענגלישער קעניג, וועל־כער האט איבערזעצט די תורה, און איצט ווערען אויף די הייליגע ערטער די תורה געשענדעט און געלעסטערט.

הרב קוק לייגט דאן א בריף פון מוזולמענישען ראט, אין וועלכען די יודען ווערען געדראהט מיט קאנסעקווענצען, אויב זיי וועלען קומען צום כותל. הרב קוק זאגט, אז דעם דאזיגען בריף האט ער גע־וויזען טשענסעלאר'ן און לוק'ן און ווייל איהם אויך וויזען דער אויספארשונגס־קאמיסיע. הרב קוק ענ־דיגט זיינע ערקלערונגען, אז ס'דארף אומבעדינגט קומען צו אן'אויסגלייך בנוגע דער כותל.

די ערקלערונגען פון הרב קוק האבען אר־בערגעלאזען א פריינדליכע שטימונג, וועלכע האט זיך גלייך געענדערט ווען ס'האט זיך אנגעהויבען דער פערהער פון ארוו. הורוויץ.

ירושלים, 17. (יט"א טעלעגראפיש).

דער עדות ארוו. הורוויץ איז גענומען געווא־רען אונטער א קרייץ־פערהער פון די ארוואקאטען. דער רעגירונגס־ארוואקאט פרידי האט דעם עדות אויפגעהאלטען עטליכע שעה. ארוו. פרידי האט זיך בעמיהט אפצושוואכען די שווערע בעשולדיגונגען, וועלכע ארוו. הורוויץ האט אין זיינע טעלעגראמען געווארפען אויף דער ארץ־ישראל־רעגירונג.

הורוויץ האט ערקלערט, אז ער, אלס ענגלי־שער בירגער, האט גענוצט אפגעבען דאס געוועהר, נאר דערפאר ווייל ער איז א יוד. ער האט געגען דעם פראטעסטירט און פראטעסטירט נאך איצט אויך. זייט דער עמאנסיפאציע פון די יודען אין ענגלאנד, זאגט דער עדות, איז נאך אזא שענדליכער פאל אין ענגלאנד נישט פארגעקומען. דער עדות לייענט פאר די אויפרופען פון לארד טשענסעלאר און לוק'ן און זאגט, אז די רעגירונג האט קאפיטולירט פאר מערדער.

די רעגירונג האט ענטוואפענט די יודען און וועגען דעם נישט מיטגעטיילט דער יודישער אגענץ, הגם זי איז א רעכטליך אנערקענטע קערפער־שאפט דורך דער צענטראלער ענגלישער רעגירונג.

דער פערהער פון דעם דאזיגען עדות רויערט נאך.

געשטיגען די הכנסה פון קרן־קימת

ירושלים, 16 (י.ט.אַ. טעלעגראַפיש) דאָס צענטראַל־ביוראָ פון קרן־קימת האָט פערעפענטליכט אַ בעריכט וועגען די הכנסות פון אָקטאָבער און נאָוועמבער. די הכנסה בעטרעפט 273600 פונט. דאָס הייסט מיט 55 פראָצענט מעהר ווי אין די־זעלבע חדשים אין יאָהר 1928.

64 פרויען מערדערינס פאר'ן געריכט

פראצעס פון צעהנדליגער פרויען, וועלכע האבען סיסטע־מאטיש געסס'ט זייערע מענער, געליבטע און קינדער

אין אַ שטילען אונגאַרישען שטעטעל טשאָל־נאָק, וואָס איז בעריהמט מיט זיינע שצהנע לאַנד־שאַפטען אַרום, איז איצט פאָרגעקומען איינער פון די גרעסטע און סענסאַציאָנעלסטע פראָצעסען פאַר די לעצטע יאָהר־צעהנדליגער.

כמעט אַלע 64 בעשולדיגטע זענען פרויען, וואָס ווערען געמשפט פאַר פער'סמ'ן זייערע מע־נער, געליבטע, קינדער, יורשים א.אַ.וו. אין צווייי אונגאַרישע דערפער נאַגיר און טישאַקיורט, וואָס האָבען אין דער אומגעגענד בעקומען דעם שם פון „גיפטיגע דערפער" האָט דער טויט מאַרשירט פון הויז צו הויז און די קברים זענען געוואַקסען מיט אַ ראַשיגער שנעלקייט.

די פרויען פון די דאָזיגע דערפער, וואָס האָבען זיך געוואָלט בעפרייען פון זייערע אַלטע מענער, פון אומגעוואונשענע קינדער, מענשען, וואָס האָבען זיך נישט געקענט דערוואַרטען אויף ירושות, זיי אַלע פלעגען זיך ווענדען צו צוויי העבאַמעס, וואָס האָבען גע'שמ'ט אַלס גיפט־מישע־רינס און יענע פלעגען שוין אויספיהרען די מלאכה. פאַר אַ פרייז פון 100 ביז 500 פענגעס פלעגען די העבאַמעס זייערע קליענטקעס פערקויפען אַר־שעניק, געבען זייערע קליענטקעס די נויטיגע אינ־סטרוקציעס און... טאַטעס, מוטערס, קינדער, אפילו אָפט זויג־קינדער פלעגען איבערגעפעקעלט ווערען אויפ'ן בית־עולם.

יאָהרען לאַנג זענען די אַלע פערברעכענס געבליבען נישט ענטדעקט. אַלע פרויען פון די דערפער זענען געווען בעקניפט אין געבונדען דורכ'ן געמיינזאַמען פערברעכען און האָבען גע־היט דעם סוד.

מיט אַ פאָר חדשים צוריק האָט די פאָליציי בעקומען אַן'אַנאָנימע מסירה און ווען זי האָט אָנ־געהויבען צו פאָרשען דעם ענין, איז זי געקומען צו איבעראַשענדע ענטדעקונגען.

אין דאָרף נאַגערעוו זענען ענטדעקט געוואָ־רען 50 קברים. די קערפערס, וואָס זענען שוין כמעט געווען צופוילט זענען אינטערזוכט געוואָרען און מ'האָט פעסטגעשטעלט, אַז אין 42 פאַלען זענען זיי פערסמט פון אַרשעניק.

בכלל זענען דורך די 2 העבאַמעס אומגע־בראַכט געוואָרען איבער 50 פערזאָן. די גאַנצע נשמה פון דער „אונטערנעמונג" איז געווען די „מוהמע סוזי", אַ העבאַמע סוזי אָלאַך. זי וואוינט שוין אינ'ם דאָרף זייט 40 יאָהר. פריהער איז איהר „ספעציאַליטעט" געווען — אַבאָרטען. דאָס איז געווען אַ זעהר פעהיגע פרוי מיט אַ װעלטע־נער אייגענשאַפט צו ווירקען און הערשען איבער די גאַנצער אַרומיגער בעפעלקערונג. 9 מאָל איז זי געמשפט געוואָרען פאַר אַבאָרטען און אַלע מאָל האָט זי זיך אַרויסגעדרעהט פון אַ שטראָף. אויך איצט איז איהר געלונגען אַרויסצודרעהען זיך פון בעשטראָפט צו ווערען דורכ'ן געריכט — באַלד ווי מ'האָט זי אַרעסטירט און אָנגעהויבען די אויספאָרשונג האָט זי זיך פערסמט.

די צווייטע העלדין יוליאַנאַ ליפקע איז איצט געמשפט געוואָרען. דער בעשולדיגונגס־אַקט איז פול מיט איינצעלהייטען פון ברוטאַלישע פערברע־כענס און גרויזאַמקייטען. די פרויען האָבען גע־מאָרדעט נישט נאָר צוליב רויב־צוועקען, נאָר פשוט פון בלוט־דורשטיגקייט. ליפקע איז פערמשפט גע־וואָרען צום טויט דורך הענגען. 3 פרויען זענען פערמשפט געוואָרען אויף אייביגע טורמע, די איבּ־ריגע אויף פערשידענע טערמינען תפיסה.

די פלאג פון עקסמיסיעס
צוליב׳ן הערשענדן קריזים פערלירן מאסען מענשן דעם דאך איבער׳ן קאפ
די געזעלשאפט דארף זארגען פאר די געפלאגטע היימלאזע

מיר לעבען איבער א צייט פון אנ׳אויסערגעוויינליך־שארפער עקאנאמישער דעפרעסיע. די ארבייטס און פערדינסט־מעגליכקייטען און ממילא אויך די צאהל־פעהיגקייט פון כמעט אלע שיכטען פון דער בעפעלקערונג האלטען זיך כסדר אין איין פערערגערען; יעדען טאג ווערען חרוב און צובראכען לאנג־איינגעפונדעוועטע עקזיסטענצען און דורכדעם ווערען הונדערטער פערצווייפעלטע משפחות געטריבען אין תהום פון עלענד, נויט, הונגער און גאר נישט זעלטען אפילו אויך זעלבסטמארד; מאסען געזונדע, ענערגישע, פעהיגע און זאגאר אויך גאנץ יונגע מענשען שלעפען זיך ארום פונקט ווי די שאטענס, מוטלאז, פעריאושט און פערביטערט נישט וועהענדיג פאר זיך אפילו די שוואכסטע צוקונפט־פערספעקטיוו און לעבענדיג אויסשליסליך נאר פון דעם, וואס זיי פערקויפען איינציגווייז דאס, וואס אלערליי סעקוועסטראטארען און קאמארניקעס האבען נאך דערווייל ביי זיי איבערגעלאזט.

מילא, מיט׳ן מאגען לאזט זיך נאך ווי ס׳איז נישט דורכקומען; אהן שטוב־ווירטשאפט האט מען זיך אויך שוין ביסלעכווייז אויסגעלערענט צו בעגעהן; צו איין זאך קען מען זיך אפער דאך נישט און מען וועט זיך בשום אופן נישט קענען צוגעוואוינען און געמליך: צו וואוינען אונטער׳ן פרייען הימעל בפרט אין ווינטער, בעת עס פושעווען שנייען, זאווערוכעס און פרעסט.

און צו וואוינען אויף דער גאס קומט אויס און עס וועט זיכער אויסקומען נישט נאר אײן פאמיליע ווייל ביי די איצט־הערשענדע פערדינסט־בעדינגונגען זענען און וועלען וואס אמאל אלץ ה ניגער לאקאטארען זיין ביכולת צו צאהלען די בעטרעפענדע סומען דירה־געלד.

גראד איצט, מאהנען די ווירטסלייט דירה־געלד שטרענגער ווי אלעמאל און דערצו נאך דווקא פאר א י. קאטעגאריש ענטזאגענדיג זיך צו נעהמען אויפ׳ן חשבון פון לויפענדען דירה־געלד וועקסלען, אדער צו מאכען וועלכע ס׳איז נישט אנדערע צאהלונגס־פערלייכטערונגען זייערע געקוועהלטע לאקאטארען.

סירוב. ווירטסלייט זוכען א רעכטליכע געלעגענהייט צו קענען עקסמיסירען זייערע אומגעוואונשענע לאקאטארען.

און אז מען וויל דווקא זוכען, געפינט מען שוין — טראגען טאקע ארויס די געריכטען וואס אמאל אלץ עפטער עקסמיסיע־אורטיילען און די דאזיגע ארויסגעטראגענע עקסמיסיע אורטיילען ווערען טראץ אלע איינרעדענישען אפילו אויך אין ווינטער א יבגעפיהרט, בפרט, ווען עס האנדעלט זיך וועגען נישט קיין רעגיסטרירטע ארבייטסלאזע.

דאס הארץ ווערט פון חרפה, צער און צארן ממש צושפרינגען, צוזעהענדיג, ווי דא און דארט ווערען פון זייערע היימען גאנצע משפחות אויפ׳ן ברוק ארויסגעווארפען. ווי פרויען מיט קליינע קינדער, צוזאמען מיט׳ן לעצטען ביסעל ארימקייט, וואלגערען זיך ארום חדשים־לאנג אויף די שוהל — הויפען אדער אנדערשוואו ערגיץ אונטער א מיסטקאסטען ביז זיי געלונגט ענדליך אויסצוגעפינען עפעס א הינטיש לאך, וואו די אויסגעפרוירענע ביינער אוועקצולייגען.

אין דעם פרט איז דאך אלץ איינס, צי אזעלכע שווערליכע עקזעקוציעס ווערען אויסגעפיהרט לויט דער איניציאטיוו פון א ווירטה לגבי א לאקאטאר, אדער נאר פון א לאקאטאר נעגען א סובלאקאטאר. ווי ס׳זאל אבער דאך נישט זיין, טאר צו אזעלכע שרעקליכע סצענעס, צו אזא מין עפענטליכער דעמאנסטראציע פון מאראלישער געפאלענקייט נישט בלויז פון בעטרעפענדען יחיד, נור נאכמעהר פון דער גאנצער היינטיגער געזעלשאפטליכקייט און הומאניטעט — בשום אופן נישט דערלאזט ווערען.

יעדען מענש דארף גאראנטירט ווערען וואוינונגסטענס א דאך איבער׳ן קאפ.

נעהים קאן מען נישט די גאנצע לאסט פון אויסהאלטען מיט פרייע דירות פאר די פערענגטע לאקאטארען ארויפווארפען אויף די פלייצעס אויסשליסלעך נור פון די ווירטסלייט.

ווי באלד די מלוכה און די זעלבסטפערוואלטונגען זענען נישט ביכולת ארויסצווייזען די נויטיגע מאס אקטיוויטעט, מוז אויף דעם געביט אומבעדינג קאנצענטרירט ווערען די גאנצע געזעלשאפטליכע איפמערקזאמקייט און ענערגיע.

וואס שייך לאדז, דער אינדוסטריעלסטער צענטער פון דער מדינה, וואו דער הערשענדער קריזיס לאזט זיך פערהעלטנישמעסיג אמשטארקסטען פיהלען, איז אזא מאסען־אקציע לטובת פעראָרעמטע און הילפלאזע משפחות קודם כל, אז מען זאל זיי נישט ארויסווארפען פון זייערע דירות — נאך דרינגענדער ווי ערגעץ־אנדערשוואו.

עס וואלט געוועזען א יושר, אז דער רעטונגס־קאמיטעט זאל אויף זיך נעהמען די דאזיגע אויפגאבע

י. אינפעלד

קורסען פאר עמיגראנטען
שפאנישע, פארטוגעזישע און ענגלישע קורסען ווערען בקרוב געעפענט דורכ׳ן „יעאס"

די היגע אפטיילונג פון דער צענטראלער יודישער עמיגראציע־געזעלשאפט „יעאס" אין פוילען האט בשלאסען צו עפענען אין אונזער שטאט אווענד־קורסען פאר עמיגראנטען, וואס פאהרען מעבר לים. אויף די קורסען וועט געלערנט ווערען שפאניש, פארטוגעזיש און ענגליש.

עס זענען שוין אנגאזשירט געווארען די ענטשפרעכענדע לעהרער. דער אפצאהל וועט זיין א מינימאלער. איינשרייבען קען מען זיך טעגליך פון 2–10 בייטאג אין ביורא פון „יעאס" פיעטריקאווער 10.

בנוגע דעם טערמין, ווען עס וועלען זיך אנהויבען די למודים, וועט בצוזונדערס געמאלדען ווערען.

„כ׳פערברען פאריז" און „שווארצע פליגלען"

פרייטאג האט די געזעלשאפט אווענד־קורסען פאר ארבייטער, איינגעארדענט אין לאקאל פון „הזמיר" א ליטעראַרישע פארלעזונג פון בעקאנטען יונגען דיכטער ש. ש. שניידערמאן. אין רעפעראט האט ער איבערגעגעבען דעם אינהאלט פון די לעצט־דערשינענע ביכער פון די פוילישע דיכטער ברונא יאשענסקי און קאדען־באנדראווסקי און אפגעשאצט די ווערק קריטיש.

דערנאך האבען די מיטגלידער פון דער יוד. ארב.־ביהנע געלונגען רעציטירט איניגע פראגמענטען פון ברונא יאשענסקי׳ס „כ׳פערברען פאריז".

די אקאדעמיע פון „מרכז עברי"

זונטאג איז פארגעקומען אין זאל פון „הזמיר" א פייערליכע אקאדעמיע, געווידמעט דער העברעאישער ליטעראטור אין א"י.

די אקאדעמיע האט געעפענט מיט א רעפעראט וועגען דער העברעאישער ליטעראטור אין א"י, ד"ר ירמיהו פרענקעל. דאן האט ה׳ שמעון אלטער דעקלאמירט לידער פון שלונסקי און למדן. פרל. רות קנטור האט געזונגען די נייעסטע א"י־לידער. בעגלייט אויפ׳ן קלאוויר האט פראפ. ישראל פייבישיס, פרל. זילבערמאן האט דעקלאמירט לידער.

פון ציוניסטישן פאלקס־אוניווערזיטעט

די היינטיגע פארלעזונג פון איגזש. י. זשעלינסקי אין דער פאלקס־אוניווערזיטעט ווערט צוליב נישט פאראויסגעזעהענע סבות אפגעלעגט.

ראדיא־פראגראם
דינסטאג, 17 אקטאבער

12.05 ווארשא – ראדיא־שוהל־פריהמארגען. 16.15 ווארשא – מוזיק פון גראמאפאן · פליטעס. 17.45 ווארשא – פאפולערער קאנצערט. 19.25 קאטאוויץ – „פון דער וועלט: ענטדעקונגען, פאסירונגען, מענשען", רעפ. איגזש. סטאנ. ניטש. 19.50 פויזען – „דאמע פיק", אפערע פון טשייקאווסקי. 22.35 ווארשא – קאמוניקאט פון פ.א.ט. 23.15 ווארשא – טאנץ־מוזיק פון „אאזא".

19.00 מאסקווא – „סעווילער צירוליק", אפערע פון ראסיני. 19.30 לייפציג – „מאדאם בעטערפליי", אפערע פון פוטשיני. 19.45 בודאפעשט – קאנצערט לכבוד בעטהאווען. 20.00 וויען – סימפאנישער קאנצערט. 20.30 ברעסלוי – פילהארמאנישער קאנצערט. 20.30 טורין – סימפאנישער קאנצערט. 21.00 ביקארעשט – סימפאנישער קאנצערט. 22.40 לאנדאן – ראדיא־קאבארעט.

תיקון טעות

אין דער נאטיץ וועגען בית־דין ביים ראבינאט אין נעכטיגען נומער „נייער פאלקסבלאט", אין דער 4־טער שורה פון סוף, איז אריינגעפאלען א דרוק־פעהלער: אנשטאט דעם ווארט „באיקאט" דארף זיין „ראבינאט".

פון ארבייטס־געריכט

(2) עהרעגעכטען האט דאס ארבייטס־געריכט בעהאנדעלט די אנקלאגע פון דוד מעסטלער (פראנציסקאנער 58) געגען דער פירמע נתן סימנער (נאוואמיעסקא 3) אויף 576 זל. פאר אורלויב, איבערשטונדען א. ד. גל.

דאס געריכט האט צוגעמשפט מעסטלערן 485 זל.

(ד) דאס ארבייטס־געריכט האט אויף דער נעכטיגער זיצונג צוגעמשפט דער עלעקטראטעכנישער פירמע העושקאוויטש 200 זל. לטובת סטאניסלאוו בארעניעצקי, ווען ס׳איז געקומען פאר ארבייט.

דאס געריכט האט אויך צוגעמשפט דער פירמע „מעכאנישנא בעדנארניא" 120 זלאטים לטובת אדאלף זאנגער פאר אורלויב און איבערשעה׳ן.

פון שניידער־צעך

מאנטאג איז צוגעפערופען געווארען אנ׳אלגעמיינע פערזאמלונג פון די צעך־מיטגלידער מיט׳ן צוועק צו בעהאנדלען 2 פונקטען: 1) ענדערן דעם פאראגראף 14 פון סטאטוט, ד"ה: הערכערן דעם בייטראג און 2) וועגען שאפען דעם צעך אויף לאדזער וואיעוואדזטווא. צו דער פערזאמלונג איז אויך געקומען ד"ר לוקאשעוויטש, פארזיצער פון אינדוסטרוע־אמט ביים מאגיסטראט.

צוליב דעם, וואס צו דער פערזאמלונג איז נישט געקומען קיין גענוגענדע צאהל (2/3) מיטגלידער, איז די פערזאמלונג אפגעלעגט געווארען אויף 2 וואכען.

פון נושאי המטה

אין לאקאל פון נושאי המטה אויף פרייהייטס פלאץ 3, איז זונטאג, אונטער׳ן פארזיץ פון ה׳ יוסף כשאנאוויטש פארגעקומען די פייערליכע עפענונג פון גמילת־חסדים־קאסע ביים פעראיין. עס זענען דערביי ארויסגעגעבען געווארען עטליכע הלוואות.

שרפות
איז א וואוינונג און איז גייערס פאבריק

(2) אין דער וואוינונג פון לייב דעזענטאווסקי (קרוטקא 13, באלוט) האט נעכטען אויסגעבראכען א שרפה. די פייערלעשער האבען די שרפה אפגעלאשען. דער היזק איז בעדייטענד.

* * *

(2) אין דער פאבריק פון עקצ געזעלשאפט גייער (פיעטריקאווער 293־305, האט נעכטען אויסגעבראכען א שרפה. פון א פונק האט זיך אנגעצונדען דער גארן אין דער אפטיילונג פון סעלפאקטארען.

די רעטונגס־ און לעשאקציע האט געדויערט א שעה צייט.

אונטער די רעדער פון צוג

(–) נעכטען ביינאכט האט א פאליציאנט פון 9. קאמיסאריאט בעמערקט אויף קאנסטיטוציע גאס ליגען א מענש מיט א צושמעטערטען שארבען אהן שום סמנים פון לעבען. די אלארמירטע פאגאטאוויע האט דעם שווער־פערוואונדעטען אפגעפיהרט אין שפיטאל פון דער שטאטישער „זביארניע". די ערשטע אויספארשונג האט געוויזען, אז דער פערוואונדעטער איז דער 27 יעהריגער פעליקס שווידערעק, וועלכער איבערגעפאהרען געווארען דורך א צוג, נעבען ווירזעוו. שווידערעקס צושטאנד איז האפנונגסלאז.

צו די וואהלען צום ציוניסטישען לאנדעס־צוזאמענפאהר אין לאדז
(קאמוניקאט)

אויף דער לעצטער זיצונג פון ציוניסטישען קאמיטעט, איז בעשטימט געווארען די וואהל־קאמיסיע, וועלכע דארף דורכפיהרען די וואהלען אין לאדז. אין דער קאמיסיע געהען אריין די ה"ה: לאוניק אלעקסאנדער יאעל, ד. סאלאמא און סטודענט אל. בראווערמאן, פערטרעטער: א. שפירא א. קאצענבערג און אבערבוים. אויף דער זיצונג פון דער וואהל־קאמיסיע איז געוועהלט געווארען אלס פארזיצער לאוניק א. יאעל, אלס סעקרעטאר א. שאפירא.

לויט דעם וואהל־רעגולאמין האבען וואהל־רעכט צום צוזאמענפאהר אלע חברים און חברות פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען, וועלכע האבען פארמעלע מיטגלידס־קארטען (ארויסגעגעבען פון צ.ק.), פאר׳ן יאהר 1929. פאסיוועס וואהל־רעכט (אויסגעוועהלט צו ווערען אלס דעלעגאט) קאנען האבען נאר די חברים וועלכע צאהלען פאר׳ן „קרן־היסוד". די וואהלען זענען 5־פאכיגע. לויט דער צאהל רעגיסטרירטע מיטגלידער האט לאדז דאס רעכט צו שיקען צום צוזאמענפאהר 14 דעלעגאטען, (אויף 1217 פערערגיסטרירטע מיטגלידער). יעדע קאנדידאטען־ליסטע וואס וועט איינגעטראגען ווערען מוז זיין פערזעהען מיט די אונטערשריפטען פון מינימום פופציג פערערגיסטרירטע מיטגלידער. דער וואהל־קאלענדאר איז פאלגענדער: דעם 20־טען ד.ח. ווערען פערעפענטליך די וועהלער־ליסטען פון דעם 20—24 ווערען אנגענומען רעקלאמאציעס בנוגע אונפינקטליכקייטען אין די וועהלער־רשימות. דעם 25 ד. ח. איז דער ענדגילטיגער טערמין פון אנגעהמען קאנדידאטען־ליסטעס און זייער פערעפענטליכונג דורך דער וואהל־קאמיסיע. דעם 29־טען ד.ח. קומען פאר די וואהלען פון דעלעגאטען צום ציוניסטישען לאנד־צוזאמענפאהר.

Dr. med. J. BETTE

ספעציאליסט פון אינערליכע און קינדער־קראנקה.

Piotrkowska 6, tel. 44-95

צוהמט אן פין 8–11 פארמ. און פון 4–6 נאכמ.

„דער צארישער סאטראפ"

היינט און פאלגענדע טעג !!!

פרעכטיגער רוסישער פילם, געשאפען אויפ׳ן גרונד פון א ריכטיג געשעהעניש אין יאהר 1905 ביי אריסטאקראטישער פוילישער פאמיליע, וואס האט זיך בעזעצט אין טיף רוסלאנד. — אין די הויפט־ראלען:

Klara Kimball Joung i Lou Telegen

נעכסטער פראגראם: „גאס פון זינד" אין דער הויפט־ראלע: EMIL JANNINGS

Kino Spółdzielni

Sienkiewicza 40.

אנהויב אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יו"ט 12 בייטאג לעצט. סעאנס 10 אוו. אויפ׳ן ערשטען סעאנס – זענען די פרייזען פערקלענערט.

„NIBELUNGI"

היינט און פאלגענדע טעג !!!

גרויסע פרעמיערע!

2 סעריעס מיטאמאל! 2 סעריעס צוזאמען!

מעכטיג מייסטערווערק פון אלע צייטען. — אין די הויפט־ראלען די גרעסטע עקראן־קינסטלער

PAWEŁ RICHTER, BERNARD GOETZKE i JAN SCHLETTOW

פאר קינדער און יוגענד־ערלויבט

דער זאל איז בעהייצט.

נעכסטער פראגראם: היפעק און לאפעק האבען חתונה

קינא־טעאטער

ZACHĘTA

זגערזשער 26, ביים פלאץ קאשטשעלני

פערשטארקטער ארקעסטער.

בעמ.: בעת דער פויזע קאנצערט פון גיגאנטישע מארקאני־ראדיא.

ווי אזוי די לאדזער פרימאדאנע נאדיא קארעני

האט פערהיט פון א פאניק אין פאריזער יודישען טעאטער

פון פאריז שרייבט מען אונז:

א זעהר עלעגאנט פובליקום האט אנגעפולט „פאלי דראמאטיק". די א. קאמפאניעיעץ-טרופע האט מיט גרויס ערפאלג אויסגעפיהרט „חלומות פון ליבע" לטובת דעם פאריזער „לינת הצדק".

אבער די פארשטעלונג האט געהאט א גאנץ טשיקאווע זייט אויך. א צופאל, וואס האט געקענט אנגעהמען גאנץ „דראמאטישע פארמען" ווען נישט די וואונדערבארע קאלטבלוטינקייט פון דער פרימאדאנע קארעני.

עס איז געשעהן אט וואס:

צום שלוס פון צווייטען אקט האט די פרימאדאנע קארעני געזונגען דעם לייט-מאטיוו פון דער פיעסע: „חלומות פון ליבע". אין מיטען איז עפעס א בעאונרוהיגטע ידיעה דורכגעלאפען דורכ'ן זאל. גלייכצייטיג האט מען געהערט ווי דער אייזערנער פארהאנג, וואס דארף בעשיצען דאס טעאטער פון דער סצענע, נעהמט זיך ארונטערלאזען. פאר די צושויער איז דאס געווען א בעווייז, אז די ידיעה איז ריכטיג. אגב איז זי פערשטארקט געווארען דורך א גערוך, וואס איז געקומען פון די קוליסען. א טייל פובליקום האט זיך שוין גענומען הויבען פון די פלעצער און זיך געווארפען צו דער טיר.

די פרימאדאנע קארעני איז אבער רוהיג געזעסען אויף א שטוהל און געזונגען איהר: „חלומות פון ליבע". די רוה און קאלטבלוטיגקייט פון דער אקטריסע האט באלד אזוי געווירקט, אז אפילו די דערשראקענע האבען זיך צוריקגעזעצט אויף זייערע ערטער און דער ספעקטאקל איז אנגעגאנגען ווייטער, ווי עס וואלט גארנישט געשעהן.

באלד האט זיך אויך דער אייזערנער פארהאנג אויפגעהויבען צוריק.

וואס איז פארגעקומען אין די קוליסען? אין איינעם פון די קאמערלעך פון טעאטער, האבען די פייערלעשער בעמערקט א פייער-פונק און צוליב פארזיכטיגקייט וועגען, האבען זיי גענומען מאנעווירען מיט'ן אייזערנעם פארהאנג. זיי האבען אבער זיך באלד ארומגעזעהן, אז קיין סכנה איז נישטא און זיי האבען אפגעשטעלט דעם פארהאנג אין מיטען גאנג.

די מאנעוור פון אייזערנעם פארהאנג אליין איז געווען גענוג צו בעאונרוהיגען דעם עולם, נאר א דאנק דער מיושב'דיגער און קאלטבלוטיגער האלטונג פון דער פרימאדאנע קארעני איז נישט געקומען צו קיין פאניק אין טעאטער, און דער עולם איז אויסגעזעסען ביי דער פיעסע ביז צום סוף.

יוד פער'משפט צו 15 יאהר תפיסה פאר ערמארדען זיין פרוי

בריסעל. — אין בריסעל איז פארגעקומען א זעהר סענסאציאנעלער פראצעס פון א יודישען יונגענמאן, אלטער בלומענטאל, א הענדלער, געבוירען אין ווארשא דעם 9. דעצעמבער 1897. עס זענען ארויסגערופען געווארען צום פראצעס 68 עדות, רעם נרעסטען טייל פוילישע יודען.

דער אנגעקלאגטער אלטער בלומענטאל ווערט בעשולדיגט אין אויספיהרען א פריהער צוגעטראכטען מארד איבער זיין איינענע פרוי פיינע גאלד־נעהיכט. לויט'ן בעשולדיגונגס - אקט שטעלט זיך פאר די זאך אזוי:

דער אנגעקלאגטער האט חתונה געהאט מיט זיין פרוי אין יאהר 1922. זיי האבען געוואוינט קרוב צוויי יאהר אין שארלערוא, וואו ער האט זיך בעקענט מיט א געוויסען וויינבערג. שפעטער טראגען זיי זיך איבער אין בריסעל, אבער די בעציהונגען הויבען זיך אן ענדערען צום שלעכטען. בלומענטאל זאל האבען שלעכט בעהאנדעלט זיין פרוי.

דער נייער בעקאנטער, וויינבערג, איז געווארען ביסלעכווייז א היימישער און אפטער איינגעהער ביי אלטער בלומענטאל; פייגע ווערט אין געהיים זיין מעטרעסע.

ביז ארום ענדע 1926 האט זי פערלאזען איהר מאן צוזאמען מיט איהר איינציג קינד, וואס זי האט פון איהם געהאט, און צוגענומען א סך סחורה, זי איז אוועק וואוינען אין ושימע, כדי צו זיין באהענט פון איהר געליבטען. א קורצע צייט נאכ'ן אוועקפאהרען טראגט זי אריין אין געריכט אנ'אנקלאגע געגען איהר מאן, אז ער האט זי געשלאגען, צוליב וואס זי האט א געוויסע צייט נישט געקאנט ארבייטען.

דער מאן פון זיין זייט האט אנגעקלאגט זיין ווייב אין גנבה און פערראט. אבער אין פעברואר 1927 האט דאס פארפאלק צוריקגעצויגען זייערע געגענזייטיגע אנקלאגעס און ווידער אנגעהויבען א בשותפות'דיג פאמיליען לעבען. עס האט זיך דעמאלט געדוכט, אז פון איצט אן וועט שוין זיין צווישען זיי אנ'אמת'ער שלום-בית.

איצט בעהויפטעט דער אנגעקלאגטער, אז ער האט מסכים געווען ווידער צו וואוינען מיט זיין אייגענער פרוי, אז זי וועט איבערייסען מיט וויינבערג'ען אלע בעציהונגען. דאס פארפאלק האט ווייטער דורכגעלעבט צוזאמען א שטיק צייט ביזן סוף 1928.

דא רוקט זיך אבער אונטער א נייער שטן. נישט גענוג דער פריהערדיגער געליבטער וויינבערג, איז אונטערגעקומען נאך איינער, א געוויסער יאזעף שאזיאק, זיינער א לאנדסמאן. זייער צופלאקערט זיך ביי אלטער בלומענטאלען די אייפערזוכט. עס ברעכען אויס שרעקליכע סצענעס אין שטוב, ביז זיי בעשליסען ענדליך זיך צו גט'ען און צוטיילענדיג צווישען זיך דאס פערמעגען.

זייער איינציג קינד האבען זיי ארייננעגעבען אין אנ'אנשטאלט פאר קינדער־איפזיכט, וואו די מוטער פלעגט איהם קומען זעהן אלע טאג. נאך דער צייט האט דער אנגעקלאגטער געמאכט מעהרערע פרובען צו ווירקען אויף זיין פרוי, זי זאל ווייטער וואוינען מיט איהם צוזאמען. זי האט שוין אבער געהאט פון איהם טרויעריגע ערפאהרונגען און נישט געוואלט איינגעהן דערויף.

אלטער בלומענטאל האט זיך ארומגעטראגען מיט'ן געדאנק צו נעהמען נקמה אן זיין ווייב פאר'ן פערראט. דעם 11. אפריל 1929 טרעפט ער זיין ווייב און פרעגט זי צום לעצטען מאל, אויב זי וויל געהן צוריק וואוינען מיט איהם. זי ענטפערט אפ קורץ, אז ניין, נישט לאנג קלערענדיג שיסט ער אויס אין איהר פינף מאל, און זי פאלט טויט אויפ'ן ארט. נאך זיין פערברעכען האט דער בעשולדיגטער נישט ארויסגעוויזען קיין שום בעדויערען און חרטה אויף זיין טאט.

דער פראצעס, וואס האט צוגעצויגען א גרויסען עולם נייגעריגע, האט זיך פערצויגען צוויי טעג.

דאס געריכט טראגט ארויס אנ'אורטייל, לויט וועלכען אלטער בלומענטאל ווערט פער'משפט אויף 15 יאהר שווערע צוואנגס-ארבייט.

ביבלאגראפישע נאטיצען

„דער חבר נומ. 2

אונטער דער רעדאקציע פון בעוואוסטען פעדאגאג און קולטור-טוער, מחבר און ארויסגעבער פון א גאנצער רייהע יודישע לערנביכער און כרעסטאמאטיעס, ה. ש. באסטאמסקי, איז אין ווילנע שוין דערשינען דער צווייטער נומער פון דעם אילוסטרירטען חודש-זשורנאל פאר עלטערע קינדער און יוגענד „דער חבר" מיט פאלגענדען רייכען אינהאלט:

געשטארבען ל. מאטוס (נעקראלאג) פון שיב. יונג בין איך און אלט (שיר) פון ל. מאטוס, הארבסט (שיר מיט נאטען פון פרק מארקיש מוזיק פון יעקב גלאדשטיין, צייט צו ווערען א מענש (צווייטער קאפיטעל פון קינדער-ראמאן „סימאר") פון ל. לאטאווין, דאס קלויסטער'ל (ער-צעהלונג) פון י. ה. ראדאשיצקי, הערבסט-שטורעם (שיר) פון אברהם זאק, דער טונעל-איראפע — אמעריקא פון ב. קעלערמאן, דאס יאהרהונדערט פון ענטדעקונגען און ביאגראפיעס פון בריהמטע ים-רייזענדער פון ש. באסטאמסקי, דער 50-יעהריגער יובל פון עלעקטרישען לעמפעל, דער יום-טוב פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט, מאטעמאטיש פיזיקאלישער ווינקעל, צונויפגעשטעלט פון מאג. מיל. צמח שפירא, נייעס, אונזער קלוב א. א. וו.

אויסער דעם רייכען אינהאלט איז דער זשורנאל פערזעהן מיט א גאנצע רייהע רעפראדוקציעס: פון דער ערעפנונג פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט, פארטרעט פון יונג פערשטארבענעם אמעריקאנער יודישען דיכטער, ל. מאטוס, פון הייבריך, דעם ים-רייזענדען, פון גענייאלען ערפינדער טאמאס עדיסאן, פון פרעזידיום פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט א. אנד.

ביי דעם גרויסען דוחק, וואס עס הערשט אין ספעציעלע יודישע יוגענד-ליטעראטור, איז נאר צו בעגריסען די איניציאטיוו און די עקשנות פון רעד. ש. באסטאמסקי, וועלכער, נישט קוקענדיג אויף די אונגעהויערע מאטעריעלע און אנדערע אנשטרענגונגען, שטעהט ער אייביג אויף דער וואך פון די גייסטיגע בעדערפענישען פון אונזער יוגנטווארג און איז זיי מהנה יעדען חודש מיט אזא מתנה, ווי עס איז „דער חבר".

נעהמענדיג נאך אין בעטראכט דעם עסטעטישען און שעהנעם אויסזעהן פון דער אויסגאבע און דעם צוגענגליכען פרייז, איז צו האפען, אז „דער חבר" וועט ווירקליך ווערען דער איינציגער, הארציגער חבר פון יעדען פון דער יודישער יוגנטווארג.

—זעל.

יודישע עצות

אין דער דזשויגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעס פאלקסבלאט" אנטווארטען אויף יורידישע פראגען, וואס ווערן געשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן

יורידישע אפטיילונג פון „נייעס פאלקסבלאט".

[illegible]

10109 אברהם קראקאווסקי פון וואכאדניע 6:

מיר געבען קיינעם נישט קיין אנווייזונגען, ווי אזוי א צווייטען צו ברענגען אין תפיסה אריין בפרט, ווען עס זענען פריהער נישט אויסגעשעפט געווארען אלע פרידליכע מיטלען און ווארנונגען.

דער אונז איבערגעגעבענער פאקט איז באמה אנ'אונדערהערטער מיסברויך אויף אייער צוטרוי.

אזוי ווי די אלע ביזהעריגע ווענדונגען גוטווילליג דורכצוקומען האבען נ שט געהאט קיין ווירקונג, לייגען מיר אייך פאר דעם בעטרעפענדען פערזאן צים לעצטען מאל ארויסצורופען צו א דין תורה, אויב ער וועט דאס מאל אויך זיך נישט מאכען וויסען, וועלען מיר אייך געבען די נויטיגע אינפארמאציעס און גלייכצייטיג די גאנצע געשיכטע פערעפענטליכען אין דער צייטונג.

10107 א. ג. פון נאפיורקאווסקיעגא:

אפשר זעגען פאראן צווישען אונז זינדיגע מענשען צווייערליי קאטעגאריעס „העכערע" און „נידעריגע", דאגעגען אויפ'ן עולם אמת איז שוין קיין שום אונטערשיד נישט פאראן: אלע מתים זענען דארט גלייכע. מורינות דאריבער איז טאקע אומבעגרינדעט אייער פערלאנג אויפצוגראבען אייער פערשטארבענעם פאטער און איבערצוטראגען זיין טויטען קערפער אין די פאדערשטע גאסען בלויז דערפאר, ווייל ער ליגט, ווי אייך דאכט זיך, אויף נישט קיין פאסיג ארט און אויך נישט נעבען קיין פאסיגען שכן, צוליב טאקע אט דער קליינליכקייט פון די אנגעגעבענע מאטיוון, וועט די פראקוראטור פון קרייז-געריכט, וועלכע איז בערופען אין דעם ענין צו דעצידירען, איהר הסכמה דערויף זיכער נישט געבען אפגערעדט שוין פון די ריין-רעליגיעזע מניעות, אויף וועלכע אזא זאך מוז זעלבסטפערשטענדליך אי'ך אנטרעפען.

10108. לייב קאליסקי.

אויב א פערקויפער אדער עקספעדיענט בעזיצט נישט קיין 6-קלאסיגען בילדונגס-צענז, ווערט ער טראקטירט נישט ווי א גייסטיגער, נאר ווי א פיזישער ארבייטער און ממילא אונטערליגט ער אויך נישט דער פערזיכערונג פון גייסטיגע ארבייטער.

10109. בן ישראל.

וועגען די אימיגראציאנס-בעדינגונגען קיין בעלגיען דארפט איהר זיך אינפארמירען אין אנ'עמיגראציאנס ביורא.

אויב איהר וועט בעקומען אנ'ארבייטס-קאנטראקט, האט איהר דאס רעכט אויף אנ'אומזיסטען פאס.

Dr. Z. Rakowski

אקוש. פאר אוירען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.

מאנטמאנטער 9, טעלעפאן 27-61

[illegible]

פון יודישען טעאטער

„הי! אזוי מיידלעך ווערען פערפיהרט", פיעסע אין 3 אקטען מיט א פראלאג פון א. קאלמאנאוויטש

אויב דער מחבר פון דער פיעסע איז אויסגעגאנגען צו ווארנען מיידלעך נישט צו לאזען זיך פערפיהרען אין דער נעץ פון שאנד — האט ער זיין ציל קוים דערגרייכט.

עמא (בערטא זאסלאווסקא) איז דאס די טרעגערין פון מחבר'ס ציל: צו ווארנען די מיידלעך און פרויען, זיך אפצוהיטען פאר די אלפאנסען און פרויען-הענדלער.

עס איז נאר א פראגע צי דארף די ביהנע אויסגענוצט ווערען פאר אזא שווערער אויפגאבע, ווי צו פערהיטען פרויען פון שאנד. צו דער דאזיגער ארבייט האבען זיך שוין גענומען מיט גרויס פלייס, די פרויען-שוץ-פעראיינען. פיל ביכער זענען שוין וועגען דעם געשריבען געווארען, די טאג-פרעסע איז פון צייט צו צייט אויך אריינגעטון אין דער דאזיגער ארבייט, נאר וואס וויל מען נאך האבען פון דער ארימער יודישער ביהנע? צו וואס לעגט מען ארויף אויף די שוואכע פלייצעס פון יודישען טעאטער אזא שווער שטיקעל ארבייט?

עמא ארבייט נעביך שווער און ביטער און פערהיט, נאך גרויסע צרות, קוים איהר שוועסטער בעסי (נערה) פון דעם שאנד-לעבען. מעהר, ווייזט אויס, איז זי נישט בכח צו טון. דער מחבר האט אויך מעהר נישט געקאנט טון. ער האט נאר גענומען די נאאיווע עמא און זי ארויסגעגארט פון איהר קליין שטעטעל אין גאליציען און זי אזש פערפיהרט קיין ארגענטינע און דארט זי אריינגעווארפען אין די הענד פון א אלפאנס, (האמבורגער), וועלכער בעגעהט זיך מי'ט איהר גרויזאם. איז דאס דעם אלפאנס נאך ווייניג, ווייל ער אויך אריינציהען אין זיין שענדליכער נעץ עמאס יונגע שוועסטער, בעסי.

עמא טראכט וועגען דעם בעצייטענס און לעגט אזוי לאנג שטרונגען אויפ'ן וועג פון איהר אלפאנס, ביז בעסי ווערט אפגעראטעוועט.

אייגענטליך קאן מען נישט וויסען גענוי, צי בעסי ווערט פאקטיש אפגעראטעוועט פון שאנד, ווייל אין סוף פון שטיק, נעמט בעסי חתונה-האבען דווקא מיט א אלפאנס און געוויס וואס דער אלפאנס וועט מיט איהר טון שפעטער נאך דער חתונה. נאר דער מחבר וויל מען זאל איהם גלויבען אויפ'ן ווארט, אז דער אלפאנס, דזשעק וועט בעסין נישט פערקויפען, האבען מיר נישט קיין אנדערע ברירה, ווי נאר צו גלויבען דעם מחבר.

אויב עס איז א רחמנות אויף עמאן, וועלכע זינקט אין שמוץ און שאנד, איז נאך מעהר רחמנות אויף איהר פאטער, שמואל בערגער (געטליכערמאן), וועלכער שלעפט זיך נאך אין דעם שטיק ווי א איבריגער פערשוין און האט נעבעך נישט וואס צו טון.

וואס מען וויל פון איהם האבען, ווייס אויך נישט אייזיק כאנעט (הערשקאוויטש), וואס פלאנטערט זיך אין די לעצטע צוויי אקטען. איז אבער אייזיק נישט קיין פרייער, צו וואס זאל ער זיך גלאט ארומפלאנטערען אהן א צוועק, נעמט ער און דערלאנגט דעם עולם א געלונגען אקטועל קופלעטעל, עס מאכט נישט אויס, וואס אייזיק איז אין ארגענטינע און זינגט א קופלעטעל וועגען לאדזער דאזארעס, א לאדזער אינדוסטריעלער, אבי ער האט עפיס צו טון. מען קאן דאך נישט פערלאנגען, אז א מענש, מגג ער זיין א פערד-הענדלער, זאל ארומגעהן אין גאנצע צוויי אקטען און זאל נישט האבען וואס צו טון, סיידען רעדען עטליכע נארישע ווערטער מי'ט זיין ווייב רייטשעל (פארערמאן).

גוט האט אויך געטון דער פעהיגער דירי-גענט זעלמאן דערמיט, וואס ער האט אריינגעפיהרט אין שטיק א פאר לידלעך, הום אלטע, נאר בעסער עפיס, ווי גאר נישט, אבי מען זינגט.

די ארטיסטען קאן מען נישט פארווארפען גאר נישט, זיי האבען געטון אלץ כדי ארייבצוברענגען לעבען אין דעם מאגערען שטיק. אלע צוזאמען האבען זיך אנגעשטרענגט און ארויסגעבראכט לייטישע טיפען.

טעאטער-מענש.

לאדז. 17 דעצעמבער 1929

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 17 דעצעמבער 1929

מאקדאנאלד
אין פייער פון אנגריף

מאקדאנאלדס רעגירונג געפינט זיך אין א קריטישער לאגע. פון מאמענט אן, ווען אין פארלאמענט איז אריינגעטראגן דער פראיעקט וועגען קאנסאלידירען דעם ארבייטסלאזען-געזעץ, האט זיך געשאפען אנ'אפאזיציע אין דער רעגירונג גופא און אין דער פארלאמענט-פראקציע פון דער לייבאר-פארטיי. ס'האט געדראהט, אז דער פרעסטיזש, וועלכען די ארבייטער-רעגירונג האט זיך ביז איצט — מיט אזוי פיל מיה — ערווארבען, זאל אינגאנצען צובראכען ווערען.

דער רעגירונגס-ארגאן „דיילי העראלד" פרובט צו ראטעווען די לאגע, ערקלערענדיג, אז נישט קוקענדיג אויף דער אפאזיציע פון פיהרער פון דער אונאפהענגיגער ארבייטס-פארטיי, מאקסטאן, וועט נאך דער נאוועליזאציע-פראיעקט פון ארבייטסלאזען געזעץ אנגענומען ווערען פאר די הנאה.

אויך די קוילען-פראגע איז נישט ערלעדיגט. דער פארשלאג פון דער רעגירונג וועגען רעדוצירען די ארבייטס-צייט אין די קוילען-גרובען האט אנגעטראפען אויף א שטארקער אפאזיציע, מצד די קוילען-מאגנאטען און איז דערווייל בעגראבען געווארען. כדי אבער צו דערהאלטען איהר פאזיציע האט די רעגירונג געמוזט געבען די ליבעראלען א קליינע קאנצעסיע אין דער פארם פון רופען א קאמיסיע, וועלכע זאל זיך פערנעהמען מיט ענדערען די איצטיגע וואהל-ארדינאציע.

ווי בעקאנט, פאדערען די ליבעראלען איינצופיהרען דעם פראפארציאנעלען וואהל-סיסטעם, וועלכער וואלט מעגליך געמאכט פאר די נאהענטסטע וואהלען צו שטארקען זייער בעזיץ אין פארלאמענט. און וואס פאר א ריכטונג די קאמיסיע וועט זיך ארויסזאגען, איז נאך שווער פאראויסצוזעהען. מ'מוז אבער דעם עצם שאפען פון דער קאמיסיע בעטראכטען אלס ערפאלג פון די ליבעראלען און שוואכקייט פון מאקדאנאלדס רעגירונג. אלס פאר דעם פרייז פון רופען די וואהל-קאמיסיע האט דער אלטער לאיד דושארדזש געגעבען זיין שטילע הסכמה אויף אונטערשטיצען מאקדאנאלדס רעגירונג.

איצט הייבט זיך ווידער אן די קוילען-דעבאטע. דערווייל האט מאקדאנאלד א קאמף מיט 30 אפאזיציאניסטען פון דער אונאפהענגיגער ארבייטס-פארטיי. די דאזיגע פארטיי שטעהט אויפ'ן שטאנדפונקט, אז מאקדאנאלדס פאליטיק איז נישט קיין סאציאליסטישע און ער איז נוטע צו קאמפראמיסען מיט די גרויסע קאפיטאליסטען (מיט וועלכע ס'פיהרט אן לארד מעלטשעט). מאקסטאן האט שוין ערקלערט, אז ער וועט זיך נישט אונטערווארפען דער דיסציפלין פון דער פארטיי און וועט זיך אפזאגען אנטיילצונעהמען אין די ארבייטען פון דער פארלאמענטארישער פראקציע.

גלייכצייטיג האט זיך אין לארדען-הויז אין טאג, ווען ס'איז אנגעקומען דער סאוויעטישער אמבאסאדאר סאקאלניקאוו — אנגעהויבען א דעבאטע פאר און געגען אנקניפען בעציהונגען מיט די סאוויעטען. מיט דער קאמפאניע געגען דער סאוויעטישער פריינדשאפט פיהרט אן לארד בירקענהעד. ער שטיצט זיך אויף א רייכען מאטעריאל וועגען דער סאוויעטישער פראפאגאנדע. לארד בירקענהעד האט שטארק אנגעגריפען דעם אויסערן-מיניסטער הענדערסאן פאר זיין „אזאדע-פאליטיק" לגבי מאסקווע. אויך לארד מעלטשעט האט אנגענומען א פיינדליכע שטעלונג בנוגע דעם בעניייען די בעציהונגען מיט די סאוויעטען. ער האט ערקלערט, אז „פאר עטליכע מיליאן פונט הכנסה פון סאוויעטישען עקספארט, וויל ענגלאנד פערקויפען איהר נשמה, די מאכטהאבער פון קרעמל."

די דעבאטע אין לארדען-הויז האט נישט גע-ענדערט די שטעלונג פון מאקדאנאלדס רעגירונג צו דער פרא-סאוויעטישער פאליטיק. סאקאלניקאוו האט שוין איבערגענומען זיין אמט. ס'האנדעלט זיך אבער דערין, אז מאקדאנאלד ווערט איצט שטארק אטאקירט אויף עטליכע פראנטען ביי זיך אין דערהיים. די קאנסערוואטיווע צייטונגען שרייבען אזוי, ווי דאס יאהר 1929 וואלט געווען דאס לעצטע יאהר פון רעגירען פון דער לייבאר-פארטיי אין ענגלאנד.

פ. ב.

דער געשריי פון ענטוישטע
פראזע און פאעזיע אין דער פאליטיק

פון דר. א. מוקדוני

.2

זענען די פאליטיקער פון קאמוניזם טאקע אזעלכע שרעקליכע מענשען ווי דער ענטוישטער איסטראטי מאלט זיי?

ניין, ווי זענען נישט בעסער און נישט ערגער פון אנדערע פאליטיקער.

כל זמן די סאציאליסטישע פאליטיקער האבען קיין מאכט נישט געהאט אין דעם פינסטערען רוסלאנד זענען זיי געווען פראפעסיאנעלע מאהנער פון יושר. זענען זיי געווען די שעהנע מענשען און די מאכט-האבער, וואס האבען דעם יושר געשטיקט, זענען געווען די פראפעסיאנעלע רשעים.

איצט איז עס פערקעהרט. די סאציאליסטען (איצט קאמוניסטען) האבען די מאכט, מאהנט מען ביי זיי יושר און זיי זענען די פראפעסיאנעלע רשעים.

דער קאמוניזם אין דער פראקטיק טוט נאך דער בורזשואזיע אין אלץ.

בלויז קונסט, קולטור ווילען די קאמוניסטען האבען א פראלעטארישע, אבער די תפיסות האבען זיי איבערגענומען פון דער בורזשואזיע ווי זיי געהען און שטעהען. דאס נעמליכע איז אויך מיט דעם מיליטער, מיט דער פאליציי און מיט אלע אנדערע בורזשואזע אינסטיטוציעס.

מענשען זענען טאקע זעהר ערפינדעריש, אבער דער קאמוניזם האט נישט געקענט אויסקלערען אנדערע מיטלען מיט וועלכע צו בעשיצען זייער פאטערלאנד פון אויסען און אנדערע מיטלען ווי אזוי צו איינהאלטען ארדנונג אין לאנד גופא.

דער סאלדאט און דער פאליציי-מאן זענען זעהר אלטע ערפינדונגען און די קאמוניסטישע מלוכה מוז זיך מיט זיי בענוצען.

און אז עס איז דא א סאלדאט און א פאליציי-מאן מוזען נאך פיל אנדערע זאכען זיך שלעפען נאך די דאזיגע צוויי אינסטיטוציעס.

די תפיסה און דער ריכטער זענען אויך אור-אלטע אינסטיטוציעס און די קאמוניסטישע מלוכה מוז זיך מיט זיי אויך בענוצען.

און נאך און נאך אלטע און צעווערעמטע אינסטיטוציעס זענען געבליבען, ווייל קיין אנדערע האט מען נאך נישט אויסגעקלערט.

און אזוי ארום איז די נייעסטע מלוכה לויט איהר עצם די סאמע אלטע.

און לענין, דער גרויסער חכם, האט עס פערשטאנען; ער האט געזאגט אפען, אז די ענדערונג איז א זעהר פשוט'ע און זעהר קלארע, אנשטאט די 200000 פריצים, וואס האבען פערכאפט די מאכט איבער די 150 מיליאן איינוואוינער פון רוסלאנד וועלען צוויי הונדערט טויזענד ארבייטער פערכאפען די מאכט.

געוויס וועלען פארקומען ראדיקאלע ענדערונגען אין דער עקאנאמישער לאגע. די נייע הערשער וועלען צושניידען די עקאנאמיק אזוי, אז זי זאל זיין עהרליך צו די ארבייטער.

זענען געקומען קליינע קאמוניסטען מיט גרויסע ווערטער.

דער גרויסער מענש זוכט כסדר קליינע און פשוט'ע ווערטער. דער קליינער מענש זוכט כסדר גרויסע ווערטער.

איז דער קאמוניזם געווארען א רעליגיע.

רוסלאנד דאס הייליגע לאנד.

די פאליטיקער און די טשעקיסטען די גייסטליכע פון דער דאזיגער רעליגיע,

און אז עס איז דא א רעליגיע זענען דא אפיקורסים, זענען דא ענטוישטע און עס זענען דא אזעלכע, וואס פיהלען זיך אפגענארט.

העלט איך נישט, אז איסטראטי'ס צארן און האס זענען גערעכטע.

אזעלכע עולות, וואס ער האט געזעהען אין סאוויעט-רוסלאנד, קומען פאר אין אלע מלוכות, יעדע מלוכה איז א מאשין מיט רעדלעך און מיט צייהן.

די סאוויעט-רעגירונג און די קאמוניסטישע פארטיי זענען נאך יונגע בעלי הבית'לעך צווישען די יוסטע מלוכות און פארטייען פון דער גרויסער וועלט. זיי שלאגען ערשט דורך פאר זיך א וועג אין דער וועלט. זענען זיי קאכעדיגער, זענען זיי שרעקעדיגער, זענען זיי ברענענדיגער פאר די אנדערע.

און יעדען יונגען בעל-הבית'ל רוכט זיך, אז ער וועט די וועלט איינענעהמען.

עס איז געווען א גרויסע רעוואלוציע, א געוואלטיגע רעוואלוציע, קלאסען זענען אפגעווישט געווארען. אבער איצט איז אויס רעוואלוציע. די געוועזענע רעוואלוציע, וואס איז געקומען צו דער מאכט האט אזוי מורא איצט פאר רעוואלוציע ווי יעדע אנדערע אלטע מלוכה און אפשר נאך מעהר.

און וואס ווייטער ווערט דאס סאוויעטען-לאנד ענליך אויף די בורזשואזע מלוכות, און נישט מחמת זי וויל עס, ניין, נאר ווייל מען קען נישט ערפינדען קיין שפאגעל-נייע פארמען פון לעבען און דערהויפט פון רעגירען, בנוגע רעגירען איז די וועלט אונזערע לחלוטין נישט ערפינדעריש.

וואס פאר א מהלך עס איז אין דער טעכניק, למשל, פון דעם קלאסישען אטהען ביז אונזער איצטיגער אמעריקאנער טעכניק. באמת עטליכע טויזענד יאהר ליגען צווישען זיי. אבער אין דער פארם פון רעגירען איז די נייע וועלט אונזערע נישט אוועק א סך ווייטער פון דער אלטער צייט.

און אז 150 מיליאן מענשען וועלען שוין עסען פון איין שיסעל, און אז עס וועט שוין זיין דער געווינשטער קאמוניזם, קיין נייעס איז עס דאך לחלוטין נישט, בשום אופן נישט אזא נייעס ווי עדיסאן'ס עלעקטרישער לעמפעל, למשל, ווארום קאמוניזם איז שוין געווען אין די גאר אלטע צייטען און דער עלעקטרישער לעמפעל איז נאך קיין מאל נישט געווען.

איז דער עלעקטרישער לעמפעל באמת א נייע רעוואלוציע?

די פאליטישע רעוואלוציעס זענען דאך בעצם אלטע.

וואלט מען געלערנט איינפאכען פשט אין דעם וואס איז געשעהן און אין דעם וואס עס ווערט געטון אין רוסלאנד וואלטען נישט געווען אזעלכע ביטערע ענטוישונגען און אזעלכע ענטטוישטע, וואס רודערען אויף א וועלט.

וואס מעהר מען צופויקט די ניסים פון סאוויעט-רוסלאנד אלץ גרעסער איז די ענטוישונג און אלץ גרעסער איז די פערביטערונג פון די ענטוישטע.

קלוגע רעליגיעס האבען זעהר וועניג צוגעזאגט...

(מארגענזשורנאל)

ענטשעדיגונג פאר די געליטענע אין א"י
אנ'אנפראגע אין ענגלישען פארלאמענט

לאנדאן, (יט"א) אויף איינער פון די לעצטע זיצונגען פון ענגלישען פארלאמענט האט קאלאנעל וועדזשוואוד אנגעפרעגט דעם קאלאניאל-מיניסטער וועגען ענטשעדיגונג פאר די יודען, וואס האבען געליטען בעת די אונרוהען.

אויף דער אנפראגע האט געענטפערט דער אונטערשטאאטס-סעקרעטאר פאר די קאלאניעס, ד"ר דרומאנד טהילס, וועלכער האט ערקלערט, אז די פרעטענזיעס וועגען ענטשעדיגונג ווערען איצט בעטראכט. די הזיקות, וועלכע וועלען אויסגעצאהלט אין פאל, ווען די תביעות וועלען זיך ארויסווייזען פאר בערעכטיגט.

א מיטגליד פון לייבאר-פארטיי פרעגט דאן: צי שטעלט איהר זיך פאר, אז דער ענגלישער שטייער-צאהלער וועט נעהמען אויף זיך דאס אויסצאהלען די ראזיגע ענטשעדיגונגען?

דער בעקאנטער אנטי-ציוניסטישער דעפ. האווארד בורי פרעגט: צי וועלען אויך בעקומען ענטשעדיגונג די 4 קריסטען און 33 אראבער, וועלכע זענען דערמארדעט געווארען, בעת די אונרוהען.

אונטערשטאאטס-סעקרעטאר טהילס: די רעליגיע-אנגעהערינקייט ווערט בכלל נישט גענומען אין אכט ביים ענטשעדיגען די געליטענע.

קאמאנדאר קענווארטהי: לענט פאר, אז די ענטשעדיגונג זאלען אויסצאהלען די ראזיגע, וועלכע האבען גענומען אנ'אנטייל אין די אונרוהען.

דער געוו. האנדעלס-מיניסטער סער פיליפ ליסטער פרעגט, פארוואס פארערט די רעגירונג צו ווענדען זיך מיט פרעטענזיעס וועגען ענטשעדיגונגען, דאן ווען זי איז נישט אימשטאנדע צו זאגען ווער עס וועט זיי אויסצאהלען.

קיין תשובה אויף דער פראגע איז נישט געגעבען געווארען. דעפ. האווארד בורי האט דאן געפאדערט פון דער רעגירונג אנ'ערקלערונג וועגען די אונאפהענגיגקייט-הבטחות פאר די אראבער, וואס סיר מאק-מאהאן האט געוואלט געבען דעם קעניג הוסייני.

אונטערשטאאטס-סעקרעטאר טהילס: די פאליטיק פון דער רעגירונג אין א"י איז שוין אפטמאל בעלויכטען און עס איז נישטא קיין גרונד, ווידער צו פערנעהמען זיך דערמיט. וואס איז שייך די הבטחות פון סער מאק-מאהאן, האב איך נאר נישט צוצוגעבען צו דעם, וואס איך האב שוין ערקלערט וועגען דעם ענין אויף דער מאנטאג'דיגער זיצונג פון פארלאמענט. (ווי בעקאנט, האט אויף דער דאזיגער זיצונג פון פארלאמענט די רעגירונג ערקלערט, אז די הבטחות, וואס זענען געגעבען געווארען די אראבער האבען זיך נישט בעצויגען צו ארץ-ישראל).

„נומערוס קלאוזוס" פאר יודישע סטודענטען
אין די אמעריקאנער מעדיצין-הויכשולען

ניו-יארק, (יט"א) אויף א זיצונג פון קאמיטעט פון רעליגיעזען-ראט אין אמעריקא האט פראפ. פראנק נארהין רעפערירט וועגען א מין נומערוס-קלאוזוס, וואס האט זיך געשאפען פאר יודישע סטודענטען אין די אמעריקאנער מעדיצין-הויכשולען.

די ציפערן, האט פראפ. נארהין ערקלערט, אויפצוגעהמען יודישע סטודענטען אין די מעדיצין-זאגען עדות, אז עס איז פערהאן אנ'אומווילען הויכשולען. די יודישע סטודענטען, וואס ווילען אנקומען אין די ראזיגע הויכשולען אין אמעריקא מוזען נאך פיל מיה און מאטעריעל סוף-כל-סוף ארויספאהרען שטודירען קיין אויסלאנד. עס איז דעריבער נישט קיין וואונדער, וואס די 600 אמעריקאנער סטודענטען, וואס האבען שטודירט אויף דעם מעדיצינישען פאקולטעט ביים עדינבורגער אוניווערזיטעט אין ענגלאנד — זענען אלע געווען יודען.

בעזונדערס שארף איז געווארען די פראגע אין די לעצטע יאהרען. די יודישע סטודענטען ווענדען זיך אפטמאל צו 40 הויכשולען ביז זיי האבען די זכיה אריינצובעקומען זיך אין א מעדיצין-הויכשול. פון 195 נישט-אויפגענומענע סטודענטען אין דער אינדיאנער-אוניווערזיטעט פאר מעדיצין זענען 160 יודען, פון די ראזיגע 160 — וועגען 119 פון ניו-יארק.

יעדער פרייהייטס-ליבענדער אמעריקאנער — האט פערענדיגט זיין רעדע פראפ. נארהין — מוז ארויסטרעטען געגען די ראזיגע טרויעריגע ערשיינונג.

פראצעסען געגען יודען
אין ארץ-ישראל

ירושלים, (י. ט. א.) דאס אפעלאציאנס-געריכט אין ירושלים האט נישט בעריקזיכטיגט די אפעלאציע פון הויפט פראקוראר נארמאן בענטוויטש, וועלכער האט געפאדערט א שטרענגערע שטראף פאר'ן יודישען אנגעקלאגטען לעאן הורוויץ, וועלכער איז דורכ'ן יודישען געריכט פערמשפט געווארען אויף 3 פונט שטראף פאר בעזיצען א רעוואלווער בעת די אונרוהען.

דער יוד יעקב האסון, וואס איז בעשולדיגט געווארען אין א רויב-אנפאל אויף אראבער בעת די אונרוהען איז צוליב מאנגעל פון בעווייזען פרייגעשפראכען געווארען.

ירושלים, 16 (י.ט.א. טעלעגראפיש). דאס אפעלאציע-געריכט האט בעטראכט די אפעלאציע פון סאלים-אבדיל-ראכמאן, א מיטגליד פון דער אראבישער עקזעקוטיווע און אנדערע אראבער, וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען אין העצען געגען יודען, אין דער ערשטער אינסטאנץ זענען זיי בעשטראפט געווארען אויף 6 חדשים טורמע. דאס אפעלאציע-געריכט האט דעם אורטייל בעשטעטיגט.

סאקאלאוו מאכט שלום
צווישען די צוויי גרעסטע יודישע פאליטיקער אין רומעניען

טשערנאוויץ (י.ט.א.) דער בעקאנטער יודישער פאליטיקער אין רומעניען דר. בענא שטרויכער, וועלכער איז א רייה יאהרען געשטאנען אין פערזענליכער און פאליטישער פיינדשאפט צו דעם פארזיצער פון יודישען פארלאמענט-קלוב דר. מאיר עבנער, חעמענס נאציאנאל-יודישע פאליטיק ער האט בעקעמפט, האט איצט זיך מיט איהם איבערגעבעטען.

דער דאזיגער פייערליכער אקט איז פארגעקומען אויף א באנקעט, וואס איז געגעבען געווארען לכבוד נ. סאקאלאוו.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דעצעמבער	17
זון-אויפגאנג 7.37	דינסטאג
זון-אונטערגאנג 3.24	טו
	כסלו תר"צ

קאמף מיט שווינדזוכט

(מ) דאנערשטאג דעם 19. ד. ח 7 א זייגער אין אווענט קומט פאר אין לאקאל פון י סעקציע צו קעמפען מיט שווינדזוכט (נארוטאוויטש 30) א פארלעזונג פון ד"ר אננא מארגוליס אויף דער טעמא: „אימפען געגען שווינדזוכט".

אנשטעקענדע קראנקהייטען

(מ) אין פערלויף פון דער פערגאנגענער וואך זענען אין דער געזונדהייטס-אפטיילונג גאטירט געווארען 195 פאלען פון אנשטעקענדע קראנקהייטען. אין דער פאריגער וואך זענען נאטירט געווארען 202 פאלען.

געזעלשאפטליכע אפיקונעס

(מ) דער מאגיסטראט פיהרט איצט די צוגרייטונגס-ארבייטען איינצואורדנען די אינסטיטוציע פון געזעלשאפטליכע „אפיקונעס" אין לאדז. די ליסטע פון די „אפיקונעס" איז שוין בעשטעטיגט געווארען דורכ'ן מאגיסטראט און איז איבערגעשיקט געווארען אין שטאט-ראט. אויף איינע פון די נאהענסטע זיצונג פון מאגיסטראט וועט בעשטעטיגט ווערען דער רעגולאמין פון די געזעלשאפטליכע „אפיקונעס".

היינט — סענסאציאנעלער פראצעס וועגען דער פאבאר-אפערע

(וו) היינט הויבט זיך אן אין מיליטער-געריכט דער סענסאציאנעלער פראצעס געגען פארוטשניק ד"ר אנטאני לאבעדזא, א דאקטאר פון 86-טען פולק, ארדינאטאר פון מיליטער-שפיטאל אין לאדז, ד"ר לאבעדזא ווערט בעשולדיגט אין בעפרייען פאר געלד באבאר-פליכטיגע יונגעלייט. בעשולדיגען וועט קאפיטאן מילאווסקי, פערטיידיגען — ד"ר נאוואדסקי.

ארויסגעפאלען א שניי

נעכטען 11 אווענד איז אין אונזער שטאט ארויסגעפאלען דער ערשטער שניי. די טראטוארען, דער פרישגעמאכטער אספאלט, די הייזער, דעכער, טראמוואיען האבען אין משך פון א האלבער שעה געענדערט זייער אויסזעהען און געווארען ווייס פונ'ם שניי, וואס האט זיי בעדעקט.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: אנטאנעוויטש, פאביאניצקא 50; ק. קאנדזינסקי, פיעטריקאווער 164; וו. סאקאלעוויטש, פשעיאזד 19; ה. רעמבעלינסקי. אנדזשעיא 28; י. זונדעלעוויטש, פיעטריקאווער 25; מ. קאצפערקעוויטש, זגערסקא 54; ס. טראווקאווסקי, בזשעזשינער 56.

Dr. med. **J. Lubicz**

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46

קראנקהייטען פון די ביינער, גאלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.

איינענע פראצאווניע פון ארטאפעדישע אפאראטען, חן: העלעדיקעס אויף פלאטפוס, קארסעטען א. ז. וו. צוזאמענקונפט פון 5—7 אוו.

צוריקגעקומען.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 25, טעל. 126-87

ספעציעל ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע. אלע ארט אנאליזען, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען

נעמט אן פון 2-8 נ.מ. און פון 9-5 אוו.

טעקסטיל-אינדוסטריעלער וועלען די טעג ענטפערן

אויף די טענות פון די טעקסטיל-ארבייטער

(2) ווי בעוואוסט, האבען די קלאסען-טעקסטיל-ארבייטער-פעראיינען אפגעשיקט צו די אינדוסטריעלער א בריף אין וועלכען עס ווערען אנגעוויזען קאנקרעטע פאלען ווען די אינדוסטריעלער האבען געבראכען דעם אפמאך, בנוגע דעם 8-שעהדיגען ארבייטס-טאג, לוינען א.ד.גל. צום סוף פון בריף פערלאנגען די ארבייטער, א געמיינזאמע קאנפערענץ.

די אינדוסטריעלער האבען אויף דעם בריף נאך נישט געענטפערט. צוליב דעם האבען די ארבייטער זיך געווענדעט צום וויצע-דירעקטאר פונ'ם אינדוסטריעלען פעראיין אינזשיניער רומפעל מיט אן אנפראגע וואס פאר א שטעלונג די אינדוסטריעלער נעהמען אן בנוגע די פאדערונגען פון די ארבייטער. אינזש. רומפעל האט ערקלערט, אז ער קען קיין קאנקרעטען ענטפער אויף דער פראגע נישט געבען, עס איז אבער בעשטימט, אז די אינדוסטריעלער וועלען ענטפערן די ארבייטער שוין אין משך פון דער לויפענדער וואך.

געבעקס מוז מען האלטען ריין!

(מ) די געזונדהייטס-אפטיילונג האט זיך געווענדעט מיט א בריף צום קאנדיטאר-צעך און צום בעקער-צעך אין וועלכען ס'ווערט דערמאהנט אז טשאסטעס און אלערליי געבעקס וואס ווערען געטראגען צו די קונים ארער געוועלבער אהיים מוזען זיך געפינען אין צוגעמאכטע כלים, כדי ס'זאל נישט צוקומען קיין שטויב.

די פערזאנען וואס טראגען פונאנדער דאס געבעקס מוזען אויך טראגען אנדערע מלבושים, ווי זיי טראגען בעת דער ארבייט. די געזונדהייטס-אפטיילונג מאכט אויפמערקזאם, אז אויב די דערמאהנטע כללים וועלען נישט אפגעהיטען ווערען, וועלען די בעקער-בעזיצער בעשטראפט ווערען.

סטרוזשעס ווילען נישט וואשען די גאסען

(וו) אין לאקאל פון קלאסען-פעראיין איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון הויז-וועכטער, וואו עס איז בעהאנדעלט געווארען די פראגע וועגען וואשען די גאסען און טראטוארען. נאך א לענגערער דיסקוסיע איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע, לויט וועלכער עס ווערט פעסטגעשטעלט, אז די הויז-וועכטער זענען נישט מחויב צו וואשען די גאסען, און דאס דארפען טון ספעציעלע ארבייטער. די פערזאמלטע האבען בעפולמעכטיגט די פערוואלטונג פונ'ם קלאסען-פעראיין צו אינטערוועניערען אין דער פראגע ביים ארבייטס-אינספעקטאר.

פרוי לאזט ביי'ם מאן 3 קינדער און ענטלויפט קיין אמעריקא

ווען א יונגע פרוי נעמט אן אלטען מאן

דעם אלטען 60-יעהריגען בלעכער פון אלט-שטאט 4, האט זיך געטראפען אן אומגליק: זיין ווייב איז איהם ענטלאפען און איהם איבערגעלאזט 3 קינדער פון 12, 8 און 6 יאהר, קאן זיך דער אלטער קיין עצה נישט געבען.

עס שטעלט זיך אבער דערביי ארויס, אז די פרוי וועלכע איז יונגער פונ'ם מאן מיט 18 יאהר איז געווען ביי איהם א יהסנטע, און אונטער'ן אויסרייד, אז זי וויל פאהרען זיך זעהען מיט איהרע עלטערען אין דייטשלאנד, האט דער אלטער איהר געבראכט אן אויסלענדישען פאס און זי איז אוועקגעפאהרען, נאר נישט קיין דייטשלאנד צו איהרע עלטערען נאר גאר קיין אמעריקא.

דער „יעאס" וועלכער האט זיך גענומען דעם ענין אויסצופארשען איז דערגאנגען, אז די אנטלאפענע פרוי האט א טאכטער פון ערשטען מאן, וועלכע געפינט זיך אין אמעריקא שוין א גאנץ לאנגע צייט אלס אמעריקאנער בירגערין, האט זי געהאט דאס רעכט ארויסצופאדערען צו זיך די מוטער.

צווישען „יעאס" און דער אנטלאפענער פרוי פיהרט זיך איצט א קארעספאנדענץ: די קינדער זענען אויף הפקר. דער מאן אין לאדז טענהט, אז זיין פרוי מוז אהיימקומען. דערווייל האלט עס נאך ביי בריף שרייבען.

פון געריכט

„לאפובקע"

(2) דער לאדזער אינדוסטריעלער סטאל האט זיך בשעתו געווענדעט צום לאדזער סטאראסטא וואלאס וועלכער איז געווען פארזיצער פון דער פאבאר-קאמיסיע אז ער זאל מילך בעהאנדלען סטאלס אנגעשטעלטען, בערל פוקאטש, וועלכער האט מיט עטליכע טעג שפעטער זיך געשטעלט צו דער פאבאר-קאמיסיע, דער סטאראסטא האט געענטפערט אז ער קען איהם גארנישט צוזאגען, ווייל דאס ליגט אין דער קאמפעטענץ פון די דאקטוירים. מיט עטליכע טעג שפעטער, האט פוקאטש זיך געשטעלט פאר דער פאבאר-קאמיסיע און איז בעפרייט געווארען אלס נישט פעהיגער צו ערפילען דאס מלוכה-דינסט-פליכט.

דעם צווייטען טאג. דאס איז געווען פאר די פסח-חגא'ת, איז צום סטאראסטא געקומען א יונגערמאן אוועקגעלעגט אויפ'ן טיש א צוגעמאכטע קאנווערט און איז אוועק. אין דעם קאנווערט איז געלעגען צוויי באנקנאטען צו 500 זל. א וויזיטקארטע פון סטאל'ן מיט א צושריפט: „א פרעהליכען יום-טוב". דער סטאראסטא וואלאס האט דעם ענין איבערגעשיקט אין געריכט. דאס לאדזער געריכט האט סטאל'ן בעפרייט, ווייל ער האט זיך פערטיידיגט אז דאס געלד האט ער צוגעשיקט אויפ'ן בוי פון פרייהייטס-דענקמאל אין לאדז. דער פראקוראר האט אבער אפעלירט און דער פראצעס איז נעכטען פארגעקומען אין לאדזער קרייז-געריכט.

דער קרייז-געריכט האט אנולירט דעם אורטייל פון לאדזער געריכט און מיכאל סטאל איז פערמשפט געווארען אויף א חודש ארעסט.

2 יאהר טורמע פאר וועלוע דערהרג'ענע

(וו) אין קרייז-געריכט איז נעכטען פארגעקומען דער פראצעס געגען יוזעף אופגאלסקי, וועלכער איז בעשולדיגט געווארען אין מאכען שווערע וואונדען מיט א טעמפ געוועהר א געוויסען אלעקסאנדער וואיטיניאק.

אופגאלסקי האט אויפ'ן געריכט ערקלערט, אז ער האט זיך נאר פערטיידיגט, ווייל וואיטיניאק איז איהם בעפאלען און געוואלט דערהרגענען. א גאנצע רייה עדות דערצעהלען אבער גאר וואס אנדערש.

דאס געריכט האט אופגאלסקין פערמשפט אויף 2 יאהר שווערע טורמע.

געפעלשט א אונטערשריפט

(2) נעכטען איז פארגעקומען דער פראצעס געגען בער און משה לייב גאלדשטיין, וועלכע זענען בעשולדיגט אין פעלשען א אונטערשריפט און אזוי ארום ארויסגעשווינדעלט 350 זל.

דאס געריכט האט די בעשולדיגטע אנערקענט פאר שולדיג און זיי פערמשפט צו 8 חדשים טורמע יעדען.

פערמשפט פאר נישט לאזען אינספעקטארען קאנטראלירען

(2) אין א צירקולאר פון 25-טען נאוועמבער און 6-טען דעצעמבער האט דער פעראיין פון טעקסטיל-אינדוסטרי אין פוילען מודיע געווען זיינע מיטגלידער, אז לויט זיין מיינונג זענען נישט פערהאן קיין רעכטליכע פארשריפטען וועלכע זאלען ערלויבען די פערזיכערונגס-אנשטאלטען פון די אינטעלעקטועלע אנגעשטעלטע אדורכצופיהרען אויספארשונגען אויפ'ן שטח פון דער פאבריק.

אויפ'ן סמך פון די צירקולארען האט די פירמע ט. בוהלע נישט ערלויבט די אינספעקטארען אדורכצופיהרען א קאנטראלע אויפ'ן ארט וועגען די פערזיכערטע אנגעשטעלטע.

די שטעטישע סטאראסטווע האט בעשטראפט דערפאר דער פירמע מיט 300 זל.

פון מיליטער-געריכט

(3) אין מיליטערישען געריכט איז בעהאנדעלט געווארען דער פראצעס געגען דעם זעלנער פון 26. ארטילעריע-פולק אהרן גאלדבערג, וועלכער האט נישט געפאלגט די בעפעהלען פון זיין עלטסטען. ער איז פערמשפט געווארען אויף 10 חדשים ארעסט.

לאדזער קאמעראל-טעאטער

„אררט"

אלעע 1-טער מאי 2

(פריהער: ענגלישער זאל)

קינסטלעריש. לייטער: משה ברא-ערזאן.

דירעקציע: יוסף סטרוגאטש.

קאמפאזיטאר: דוד בייגעלמאן.

פרייטאג, דעם 20. ה. ח. פינקטליך 9 אווענד קומט פאר

די פייערליכע דערעפנונג

פון סעזאן 1929–30

א. נ.

קוים מיט צרות

מיט א נייע רעארגאניזירטע ארטיסטישען אנסאמבל.

מ'נעהמען אנטייל:

פרויען: מאלווינע ראפעל, שיינע מרים, פערעלע אוריך, מאריא דאלסקא, ליובא ראזענבערג.

מענער: יוסף סטרוגאטש, יעקב מאנדעלבליט, שנעון דזשיגאן, הערש הארדט, יעקב זיצאנאוויטש, משה פאטאשינסקי, נתן רייכענבערג, שמואל גאלדשטיין.

קינסטלערישע מאלער:

דינה מאטים און שמואל בלום.

ליכט-עפעקטען: י. יערוזאלימסקי.

פערוואלטער: מ. ציטרינאווסקי.

שטורמישע פערזאמלונג פון בעקער-ארבייטער

(וו) עהרגעכטען איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון אלע פעראיינען פון די בעקער-ארבייטער אין לאדז. עס איז ארומגערערט געווארען די פראגע וועגען דעם 8-שעהדיגען ארבייטס-טאג. יזעדען דאס די בעקער-ארבייטער שטרייקען, איצט. ס'האט זיך ענטוויקעלט א לייזענשאפטליכע דיסקוסיע, בעת וועלכער ס'איז געווארען א געוואלדיגער טומעל. די פערזאמלונג איז איבערגעריסען געווארען און קיין שום בעשלוס איז נישט אנגענומען געווארען.

קאטאן-ארבייטער דראהען מיט א שטרייק

(2) עהרגעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון דער פערוואלטונג פון קאטאן-ארבייטער-פעראיין, ס'איז ארומגערערט געווארען די פראגע פון אפווארפען די פארערונגען פון די ארבייטער דורך די פאבריקאנטען. א טייל פון די אנוועזענדע זענען געווען פאר ערקלעהרען א שטרייק פון די ארבייטער. צום סוף איז בעשלאסען געווארען זיך צו ווענדען צו די אינדוסטריעלער וועגען א בשותפותדיגע קאנפערענץ ביז דעם 20-טען דעצעמבער. אין געגענטייל וועלען די ארבייטער צוטרעטען צו א שטרייק.

פון האנדעלס-געריכט

נייע באנקראטען

(2) די האנדעלס-אפטיילונג ביים קרייז-געריכט האט אויף דער לעצטער זיצונג בעשלאסען צו ערקלערן באנקראט די פירמע מ. גורעוויטש, פיעטריקאווער 210, דאמען-קאנפעקציע, און דעם אינהאבער פון דער פירמע, אלס ביזוויליגע באנקראט ארייננזעצען אין ארעסט פאר בעל-חובות.

*

דער צווייטער באנקראט איז ערקלערט געווארען דער פירמע „וויקטאריא עמיליא און זיגמונד וויין" ס. שערפיען גאס 100- דער באנקראט איז ערקלערט פונ'ם 14-טען דעצעמבער.

*

עס זענען נאך ערקלערט געווארען באנקראט דער פירמע בערעק שפיצבערג (ציגעל-גאס 55) און בער פירמע בערנהארד און אראלף בלומענפעלד גאלאנטעריע-געשעפט קאנסטאנטינער 3.

אמאל איז עס געווען טריפה

איצט איז עס א ביסעל אנדערש

ביי די פרומע יודען אין די פ יהעריגע דורות האט מען נישט געהאלטען פון ליבע. אויף א ליבע צווישען א פאר יונגע מענשען האט מען אין די אלטמאדישע יודישע הײזער געקוקט ווי אויף עפעס נישט קיין יודישע זאך, נישט קיין פיינע זאך, וואס פאסט זיך נאר גוים, אדער אויסגעלאסענע מענשען. אבער נישט פאר בכבוד'ע ארטאדאקסישע יודען. פרומע עלטערען האבען געסון מיט א קינד א שידוך, ווי גאט און לייט האבען געבאטען, עפעס אנ'אנשטענדיגען שידוך, און אז גאט העלפט מיט יחוס און נדן, איז דאך א ודאי פיין!

פרעגען אבער דאס קינד, צי דער שידוך געפעלט, צי דער בעשערטער ערער בעשערטע איז צום הארצען — דאס איז די פרומע עלטערען כמעט קיינמאל נישט איינגעפאלען. ליבע — טע, ווי פאסט עס פאר א יודיש קינד! דאס איז דאך עפעס אנ'אומרייינער געפיהל, א זינד. פון דעם האט מען געזעהן אויסהיטען די קינדער ווי פון א פייער. אז א יודיש מיידעל ביי פערציייטיגע עלטערען האט זיך פערליבט, האט מען געקלאגט, אז זי געהט אויף א שלעכטען וועג.

צייטען בייטען זיך אבער. קיין זאך שטעהט נישט אויף איין ארט. איבערהויפט אין די לעצטע פאר דורות זענען פארגעקימען אומגעהויערע ענדערונגען. די איצטיגע וועלט איז גאר אנ'אנדערע ווי מיט עטליכע צעהנדליג יאהר פריהער. דער לעבענסשטייגער אין די יודישע שטעט און שטעטלעך איז אויך אין פיל פרטים גאנץ אנדערש געווארען. די אומשטענדען האבען אריינגעבראכט א נייע, פרישע לעבען, און צוזאמען מיט דעם האבען זיך אויך געביטען די אמאליגע בעגריפען וועגען ליבעס צווישען יונגע פארלעך, און מען בעציהט זיך שוין איצט גאנץ אנדערש, פיל פרייער ווי אמאל.

אמת, פארהאן נאך איצט אויך גאנץ פרומע יודען. וואס קוקען אויף דעם נישט מיט די זעלבע אויגען, ווי היינטוועלטיגע פרייגעזאגענע מענשען. אבער זייער בליק איז שוין מעהרסטענס נישט דערזעלבער, ווי ביי די פערציייטיגע פערפינסטערטע מוחות.

* * *

נישט לאנג איז געשעהען אזא פאל. א בכבו־דער פרומער יוד פון היימישען רבנים־יחוס האט זיך גוט אויפגעארבייט. ער איז א שעהנער בעל־הבית אין שוהל, גיט פיינע צד"ה און בעטייליגט זיך אין פערשידענע יודישע אינסטיטוציעס. זיין פרוי איז אויך טעטיג אין פיל פרויען־ארגאניזא־ציעס, וואס האבען צו טון מיט ארטאדאקסיש־יו־דישע אנגעלעגענהייטען. זיי האבען דערוואקסענע קינדער. איין טאכטער האט זיך בעפריינדעט מיט א יונגען מאן, ווען זי האט געענדיגט די שולע. די פריינדשאפט האט זיך שנעל ענטוויקעלט אין א ליבע. און דער יונגערמאן האט גענומען ארויפקו־מען צו זיי אין הויז. איז אבער דער מוטער נישט געפעלען געווארען זיין יחוס. זיין פאטער איז אנ־אייגענטימער פון א קליין געוועלבעל. דער יונגער־מאן איז גראד א גאנץ אנגענעהמער וואוילער בחור, און די טאכטער ליבט איהם. די מוטער האט אבער בעשלאסען צו שיידען זיי.

האט זי גענומען מיט אלע כוחות דערווייטע־רען דעם יונגענמאן פון איהר טאכטער. זי האט איהם בעהאנדעלט אזוי, אז ער האט זיך געפיהלט ווי נישט צו קומען מעהר צו זיי אין הויז. און ער האט טאקי אויפגעהערט צו קומען. אבער פער־ליבטע הערצער געפינען א וועג ווי צו טרעפען זיך. די מוטער האט נישט אויפגעהערט צו טענה'ן און איינשמועסען דער טאכטער, אז זי זאל אוועק־ווארפען דעם ארימען „שלעפער", ווי זי פלעגט איהם רופען פאר דער טאכטער אין די אויגען. דאס מיידעל איז פון דער נאטור, א ווייכע, א גו־טע, אין דער מוטערס ענערגישע רייד האבען אויף איהר א ביסעל געווירקט. אבער ס'האט זי דאך געצויגען צום געליבטען.

האט די מאמע בעשלאסען צו טון א שידוך מיט איהר. זי האט זיך געזעהן ביט א שדכן און מ'האט אויפגעזוכט א רייכען נעשעפטסמאן, שוין נישט גאר יונגען און ווייט נישט קיין אנגענעה־מען און שעהנעם. דאס מיידעל האט נישט געהאט געניג מוט און ווילענסקראפט צו שטעלען זיך פעסט קעגענען, און די מאמע האט געהאלטען נאכאנאנד אין טענה'ען, אז דאס איז פאר איהר דאס גרעסטע גליק.

דער צויבער פון רייכטום און לעבען שוהן איז א צו שטארקער נסיון פאר א מיידעל. האט די מאמע ענדליך גע'פועל'ט ביי דער טאכטער, זי זאל איינגעהן אויף דעם שידוך.

דא האט זיך אבער אריינגעמישט דער טא־טע. ער האט נישט אינגאנצען געוואוסט, וואס דא קומט פאר. ער פלעגט זיך ווייניג מישען אין די שטוב־געשעפטען און די מאמע האט זיך פאר איהם א ביסעל פערבעהאלטען מיט איהרע פלענער ווע־גען דער טאכטער. זי האט מורא געהאט, ער זאל איהר נישט שטערען. ווארים זי האט געוואוסט, אז זיינע געפיהלען און אנזיכטען וועגען די זא־כען שטימען נישט דורכאויס מיט איהרע. ווען דער פאטער האט זיך דערוואוסט, וואס דא קומט פאר, האט ער געהאט א געשפרעך מיט דער טאכטער און מיט זיין פרוי און ער האט ארויס־געזאגט זיין מיינונג, אז עס איז נישט קיין גליי־כע זאך אוועקצורייסען די טאכטער פון איהר גע־ליבטען.

מיט דעם פאטער אויף איהר זייט, האט די טאכטער מעהר מוט געקראגען, און זי האט דער מאמען נישט געוואלט הערען.

פון דעם שידוך איז גארנישט געווארען, און דער יונגערמאן האט ווידער גענומען ארויפקומען צו זיי אין הויז.

* * *

אין א געוויסער שטאט אין ליטא האט אנ־אלטמאדישער יוד געהאט א ויכוח מיט א רב ווע־גען דעם ענין פון ליבע, שידוכים און בעשערטע. דאס איז געווע"ן דא נישט לאנג. דער רב איז נישט פון דעם אלטען שניט און איז שוין מעהר וועניגער בעקאנט מיט דער וועלט. זיינע אנשוי־אונגען וועגען וועלטליכע און אפילו רעליגיעזע ענינים זענען שוין נישט גאר פון דעם פערצייי־טיגען סארט... האט ער אויסגעדריקט א פרייערע מיינונג וועגען ליבע און בעשערטע, ווי דאס רוב ארטאדאקסען האבען געהאט.

דער אלטמאדישער יוד האט געשטעלט די פראגע:

— די גמרא זאגט דאך, אז פערציג טעג איי־דער דער מענש ווערט געבוירען, רופט מען אויס אין הימעל, אז די און די טאכטער געהערט צו יע־נעם און יענעם מאנסביל. הייסט דאס, אז יעדער איינער האט א בעשערטע פון הימעל, טא ווי אזוי קאן קומען א מענש און פערליבען זיך אליין, אויסקלויבען א בעשערטע? דער, וואס האנדעלט אזוי טרעט דאך ארויס געגען גאטס ווילען.

דער רב האט איהם געענטפערט:

— און אז מ'טוט א שידוך, הייסט עס שוין נישט אליין אויסקלייבען זיך א בעשערטע?

— אויב ס'איז נישט בעשערט וועט פון דעם שידוך גארנישט ווערען — האט דער יוד גע'טע־נה'ט — ווארים מיר זעהען דאך טאקי, אז א סך שידוכים ווערען אפגעלאזען ביז מ'טרעפט דעם ריכטיגען בעשערטען.

— נו, קען דאך זיין מיט א ליבע אויך די זעלבע זאך. אויב עס פערליבען זיך די ריכטיגע בעשערטע איז גוט, וועלען זיי חתונה האבען, אז נישט וועט פון דער ליבע גארנישט ווערען. ניט פון אלע ליבעס קומט דאך ארויס א הייראט...

ד. ליפשיץ

סענסאציאנעלע פרטים וועגן דער שפיאנקע מאטא הארי

וואס איז דערשאסען געווארען אלס שפיאן אין דער מלחמה

3*).

אין פראנצויזישען קריגס־שפיטאל, אין ווי־טעל, האט מאטא הארי זיך בעקענט מיט א רוסי־שען אפיציר, ביי וועלכען ביידע אויגען זענען אויס־געשאסען געווארען אויפ'ן שלאכט־פעלד. עס זיכער, אז די טענצערין האט זיך פערליבט אין דעם מאן און דאס איז געווען די ערשטע עכטע ליבע פון דער פרוי, וועלכע האט שוין געקענט אין איהר לעבען פיל מענער. עס איז געווען א ליבע אהן קיין זייטיגע אינטערעסען. זי האט איצטער אנגעווענדעט אלע כוחות צו בלייבען אין פאריז, וואו מען האט גע־בראכט איהר געליבטען בלינדען אפיצער. און די פרוי האט שוין געהאט אזא כאראקטער, אז זי האט זיך פאר קיין זאך נישט אפגעשטעלט, אבי צו דער־גרייכען איהר ציל. אזוי ארום האט זי בעקומען געלד פון צוויי פיינדליכע מלוכות, וועלכע האבען זיך איהר אנגעטרויט. זי האט נישט געהאט קיין געפיה־לען נישט פאר דייטשלאנד, און נישט פאר פראנק־רייך און פאר'ן טויט האט זי קיין מורא נישט גע־האט, ווייל זי האט זיך נישט געקענט פארשטעלען, אז א פרוי, ביי וועמענס פיס עס ליגען מיניסטארען הערצאגען, פארלאמענט־דעפוטאטען און הויכע אפי־צירען, זאל ווען עס איז געכאפט ווערען. דער מארקיז דע מאנטעסאב, וועלכער האט איהר אנגע־שטעלט אלס דייטשע שפיאנקע, האט נישט געוואוסט, אז זי האט זיך פערקויפט צו פראנקרייך. דאס האט ער זיך ערשט שפעטער דערוואוסט פון פראצעס.

אין סוף יאהר 1916, אין רעכטען פייער פון דער מלחמה, האט דער פראנצויזישער שפיא־נאזש אמט זיך דערוואוסט, אז עס איז דא א פרוי, וואס טוט אין פאריז ערפאלגרייכע שפיא־נאזש־ארבייט פאר דייטשלאנד. עס איז ווידער גע־פאלען א פערדאכט אויף מאטא הארי, און דער פראנצויזישער גענעראל־שטאב האט בעשלאסען ענ־דליך צו דערגעהן דעם אמת וועגן דער פרוי.

קאפיטאן לא רו האט גערופען די טענצערין צו זיך. ער האט איהר איבערגעגעבען פינף בריף צו פינף פערשידענע מענער, וועלכע זענען געווען פראנצויזישע שפיאנען פון בעלגיען, וואס זיינען געווען בעזעצט פון דייטשען. דער קאפיטאן האט דערמאנט דער טענצערין איהר צוזאג, אז זי וועט ארבייטען פאר פראנקרייך, און ער האט איהר פארגעלעגט זיך אריינצוגנב'ענען אין בעלגיע, דארט אויסצונוצען איהרע בעציהונגען מיט דייטשע פערזענליכקייטען, אום איבערצוגעבען די פינף בריף צו די פראנצויזישע שפיאנען. מען האט איהר צוגע־זאגט א גרויסע סומע געלד, אויב זי וועט עס דורכפיהרען, און דער קאפיטאן האט טאקע באלד געגעבען א ביסעל געלד.

באלד ווי מאטא הארי האט פערלאזען דעם קאפיטאנ'ס צימער, איז אריינגעקומען א פראנצוי־זישער אפיציר. דאס איז געווען דער גראף די שילי, וועלכער איז שווער פערוואונדעט געווארען אין יאהר 1915 און איז אריינגעפאלען אין דייטשער געפאנגענ־שאפט. ער איז אויסגעטוישט געווארען אויף א דייטשען פערוואונדעטען, און מען האט איהם איבער־געשיקט אין שפיטאל אין דער שווייץ.

איהם האט בעדינט אין שפיטאל א דייטשקע האנא וויטיג, די טאכטער פון א דייטשען דאקטאר, וועלכע האט שטודירט מעדיצין אין דער שווייץ, דער פראנצויזישער אפיציר און די דייטשקע האבען זיך שטארק פערליבט און ווען גראף דע שילי איז איבערגעפיהרט געווארען אין דער שטאט לאזאן, אום זיך צו ערהאלען, איז האנא וויטיג מיט איהם מיטגעפאהרען. לאזאן איז דעמאלט געווען דער צענטער פון שפיאנאזש. צוליב דעם, וואס די שווייץ איז געווען נייטראל אין קריג, האבען דארטען זיך בעזעצט די גרויסע שפיאנען פון דייטשלאנד און פראנקרייך. דער גראף דע שילי, וועלכער האט מעהר נישט געטויגט פאר'ן פראנט, האט, זייענדיג א גרויסער פראנצויזישער פאטריאט, בעשלאסען צו רינגען זיין פאטערלאנד דורך שפיאנאזש. האנא וויטיג, דאס דייטשע מיידעל, איז געווען זעהר ראַ־מאנטיש, און פון איבערגעבענהייט צו איהר גע־ליבטען, האט זי אליין געמאכט דעם אנהויב פון שפיאנאזש פאר פראנקרייך. זי איז געווארען א טענצערין און האט זיך גענומען ארומדרעהען אין די רייכע לאזאנער האטעלען. זי איז געווען א בילד־שעהנע פרוי. איינמאל האט זי דורך א צופאל אונ־טערגעהערט א געשפרעך. צוויי מענער זענען גע־זעסען אין א רעסטאראן און זיך אונטערהאלטען אין דייטש. זיי האבען פיל מאל דערמאהנט דעם בוכשטאב „ה" און „21", און אין ווייטערדיגען גע־שפרעך האבען זיי זיך איבערגעגעבען א נאכריכט, וואס איז געווען זעהר וויכטיג פאר די דייטשען.

די נייע שפיאנקע איז גלייך אוועקגעלאפען צו איהר געליבטען פראנצויזישען גראף און איהם דאס דערצעהלט. דער גראף האט פערשטאנען פון דעם שמועס, וואס די צוויי דייטשען האבען געהאט, אז אימיצער האט פערראטען פראנקרייך און אויסגעזאגט א צוקונפטיגען אנגריף־פלאן פון דער פראנצויזישער ארמעע. לויט אלע סימנים האט דעם סוד ארויסגעגעבען א פראנצויזישער שפיאן, וועלכער טראגט דעם געהיימען צייכען „ה. 21". ער האט זיך אריינגעזעצט מיט זיין געליבטע אין א שנעל־צוג, איז אוועקגעפאהרען קיין פאריז און גלייך אוועק צום קאפיטאן לא רו, נאכדעם ווי די טענצערין מאטא הארי איז ארויסגעגאנגען.

קאפיטאן לא רו האט געגעבען א בעפעהל צו זיינע בעאמטע, אז מען מוז גלייך אויסגעפינען, ווער עס איז דער אגענט „ה. 21".

אין דער זעלבער נאכט איז אוועק א ספּעציע־לער שליח צו דער טענצערין מאטא הארי מיט א בעפעהל, אז זי זאל ווארטען זעקס וואכען מיט דער רייזע קיין בעלגיען. אין די זעקס וואכען האט מען געדארפט דערגעהן איינמאל פאר אלע מאל, ווער מאטא הארי איז.

(המשך מארגען).

*) זעה „נייער פאלקסבלאט" נומער 287, 286.

דער מאלפע-מענש

(79) (סענסאציאנעלער ראמאן)

קאפיטעל אכט-און-דרייסיג

די גיליאָטינע

די גרויזאמע מאשין איז געווען אויפגעשטעלט אויף א נידעריגען הילצערנעם בריקעל, וואס איז געווען אויסגעמאלט אויף רויט.

מאריס האט געקוקט, נישט גלויבענדיג זיינע אייגענע אויגען.

א דרייוינקעלדיגער, שארפער מעסער איז אר־ראפגעהאנגען פון אונטער דעם רויטען הילצערנעם ראהם.

ביים בריקעל גופא איז געשטאנען א גע־פלאכטענער קויש, וואו ס'פלעגט ארונטערפא־לען דער אראפגעהאקטער קאפ.

מאריס'ן איז גוט בעקאנט געווען די אזוי־גערופענע „גרויזאמע אלמנה".

ער האט זי נישט איין מאל געזעהן ביי דער ארבייט אויף די פלעצער פאר די טויערן פון די פראנצויזישע תפיסות.

ער האט געדענק דעם אויסטערלישען אפגע־האקטען קלאנג בעת'ן אויספיהרען פאר די אויגען פון א נאסען־עולם די שרעקליכע עקזעקוציעס.

— אטא איז זי, די אלמנה'לע! — האט לאנג־וואל שפאטיש אויסגערופען, און מיט ליבשאפט א גלעט געטון די מורא'דיגע, נישט געהיבעלטע ראהם.

— גאט מיינער!... ראטעוועט, העלפט!... איך וויל נישט שטארבען!...

דער שרעקליכער האַרץ־רייסענדער יאמער פון דעם מיסטער גרעגארי פען האט אנגעהילכט אין דעם קאלטען, פייכטען קעלער.

— די אלמנה'לע! — האט נאכאמאל איי־בערגע'חזר'ט דער אלטער.

זיין קאפ איז נישט געווען בערעקט און זיין ליסער שארבען האט געגלאנצט ביי דעם שיין פון די לאמטערנעס.

אין דער אויסערליכקייט פון דעם מטורף איז אבער גארנישט געווען קיין לעכערליכעס.

פערגוויגענדיג זיך אויף א גרויזארטיגען אופן, האט ער פייערליך אויסגערופען:

— אלזא, וועמען יעט פון אייך געהערען דער כבוד אלס דעם ערשטען צו חתונה־האבען מיט דער טייערער אלמנה?

— נישט איך!... נאר נישט איך)! — האט פען א קוויטשע געטון, קלאפענדיג מיט די ציינער, און ס'האט איהם אינגאנצען אנגעהויבען צו וואר־פען. — איך וויל נישט שטארבען...

לאנגוואל האט פאמעליך זיך דערנעהנטערט צו איהם און אוועקגעשטעלט איהם אויף די פיס.

— זייט א לייט! — האט ער ארויסגעשעפ־טשעט — די שעה האט געשלאגען!

— — — — — — — — — — — —

רזשעק נעוובארט האט געטראפען אויפ'ן וועג דעם פאליצ־איישען אויטאמאביל, וועלכער האט זיך צוריקגעקעהרט פון טשיטשעסטער.

— ער איז דארט נישטא, און זיך בכלל נישט געמאלדען אויפ'ן פאליציי־פאסטען! — האט דער שאפער אויסגערופען, אפשטעלענדיג דעם אויטא נעבען דעם אלטען רעזשיסער.

— אפשר איז ער אין לאנגוואלס פאליזארק?

— איך האב געזעהן דעם מיסטער לאנגוואל: דאס האט ער מיר טאקע געזאגט, אז דער קאפיטאן איז צוריקגעפאהרען קיין טשיטשעסטער. וואהרשיינ־ליך, האט ער א טעות געהאט.

נעוובארט האט זיך פערטראכט.

אנ'אומגעריכטער געדאנק איז איהם איינגע־פאלען:

— לאנגוואל! א מאדנער מענש איז דער דאזיגער פערשוין... און עפעס איז פערדעכטיג... שווינדלער?...

ער האט זיך דערמאהנט אין די אויסטערלישע סתירות, ביי וועלכע ער האט אפט געכאפט דעם אלטען.

עס האט זיך איהם דערמאהנט דאס עקשנות, מיט וועלכען לאנגוואל האט איהם געבעטען ארונ־טערצונעהמען איהם פאר דער סצענע, וועלכע האט געשילדערט א פאסירונג פון זיין זיידענס לעבען.

— אלזא, מיר פאהרען צו איהם! — האט נעוובארט א זאג געטון — איך וועל מיט איהם אליין א שמועס טון.

זיי האבען לאנג געקלאפט אינ'ם טויער פון לאנגוואלס פאליזארק, און פון דארט האט זיך קיינער נישט אפגערופען.

— דאס איז געווען זיין שלאפצימער! — האט נעוובארט אנגעוויזען אויף א פענסטער, וואס איז געווען בעלויכטען.

דער אינספעקטאר לאיל האט א שיב געטון אין פענסטער א שטיין מיט אזא קראפט, אז דאס גלאז איז צושפרונגען אויף פיצ־פיצעלעך.

קיין ענטפער פון'ם הויז איז אבער סייווי נישט געקומען.

— די מעשה געפעלט מיר נישט! — האט נעוובארט א ברום געטון.

— אויב אייך געפעלט זי נישט, געפעלט זי מיר אוודאי און אוודאי נישט! — האט דער אינס־פעקטאר ארויסגעשעפטשעט — גיט נאר א טאפ דאס פענסטער, סמיט!

— זאל איך עפענען?

— יא, וואס שנעלער!

אין א ווייל ארום איז דאס פענסטער פון נאכט־צימער געווען געעפענט!

פון אינעווייניג איז אבער דאס פענסטער נאך ווען פערמאכט מיט א לאדען.

— א אייזערנע לאדען! — האט דערקלערט דער געהיים־אגענט — איך רעכען, מ'קאן ניכער צו־קומען צו די פענסטער פון אויבערשטען שטאק. העלפט מיר אקארשט צוזוקריגען זיך צום קארניז!

מיט דער הילף פון א פאליציאנט האט זיך דער אינספעקטאר לאיל ארויפגעדראפעט אויפ'ן קארניז, און איז אריינגעקראכען אינ'ם פענסטער פון צימער, אין וועלכען ארעלע איז געשלאפען אין יענער נאכט, ווען באב האט זי שיער נישט אוועקגערויבט.

ער האט זיך אריבערגעבויגען און געראלפען אייך דעם פאליציאנט אריינצוגעהן אין צימער.

א ווייל שפעטער איז די איינגאנגס־טיר גע־עפענט געווארען פון אינעווייניג.

(פארטזעצונג קומט).

OBWIESZCZENIE.

DYREKCJA TOWARZYSTWA KREDYTOWEGO miasta ŁODZI

podaje do powszechnej wiadomości, że niżej wyszczególnione nieruchomości w Łodzi położone, obciążone pożyczkami Towarzystwa za niezapłacone raty wraz z zaległościami, wystawione zostały na sprzedaż przez publiczne licytacje, odbywać się mające o godz. 11-ej z rana w Kancelarji Wydziału Hipotecznego m. Łodzi, przy ul. Pomorskiej № 21 przed wyznaczonemi rejentami.

Zbiór objaśnień i warunki licytacyjne znajdują się w księgach hipotecznych odpowiednich nieruchomości oraz w biurze Dyrekcji Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi i tamże przeglądane być mogą.

W razie gdyby dzień wyznaczony dla sprzedaży był świątecznym, sprzedaż odbędzie się dnia następnego.

№№ hipoteczny nieruchom.	Przy ulicy	Vadium	Licytacja rozpocznie się od sumy	Przed notarjuszem	Dnia
7	Plac Wolności	1.660	12.450	J. Andrzejewskim	17 III 1930
21 Ma	Wschodniej	8.000	60.000	S. Jarzębskim	" " "
47 yz	Nowo-Cegielnianej	3.040	22.800	W. Jeżewskim	" " "
51 na	Żeromskiego	39.840	298.800	L. Kahlem	" " "
70 b	Franciszkańskiej	4.740	35.550	A. Karnawalskim	" " "
265	Piotrkowskiej	6.500	48.750	S. Kornem	" " "
270 xa	Gdańskiej	20.000	150.000	J. Krzemieniewskim	" " "
288 ao	Szkolnej	2.180	16.350	B. Lisowskim	18 III 1930
288 ap	"	11.400	85.500	J. Ładą	" " "
303 b	Wschodniej	4.880	36.600	W. Siniarskim	" " "
321 ki	Szkolnej	5.120	38.400	A. Smolińskim	" " "
327	11-go listopada	32.800	246.000	S. Szmidtem	18 III 1930
507	Piotrkowskiej	6.640	49.800	B. Trojanowskim	" " "
573 b	"	4.740	35.550	H. Wardęskim	20 III 1930
602/3/4	"	9.920	74.400	J. Andrzejewskim	" " "
683 a	Wólczańskiej	1.880	14.100	S. Jarzębskim	" " "
712 c	Karola	5.060	37.950	W. Jeżewskim	" " "
798 k	28 p. Strz. Kan.	3.820	28.650	L. Kahlem	" " "
1296	Sienkiewicza	41.520	311.400	A. Karnawalskim	" " "
4327	Rzgowskiej	8.000	60.000	S. Kornem	" " "
769	Piotrkowskiej	58.600	439.500	B. Lisowskim	7 IV 1930

Licytacje powyższe o tyle dokonywane będą, o ile poszukiwane należności do chwili ostatecznego przybicia w dniu licytacji zapłacone nie będą.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון ראַסטידים-ספּעציאַליסטען

[illegible]

וויזיט 3 זל.

עלטערן!

אין מײַן נאָכמיטאָג חדר=שולע וועלן אײַנגעטיילט קינדער, וואָס לערנען אין פּאָווּשעכנע שולן צו לערנען: חומש, רש״י, תנ״ך, משניות, גמרא, תּוֹספוֹת, רעדן און שרײַבן העברעאיש און יידישע בריוו זעלבסט צוזאַמענשטעלן. ס׳וועלן אויך אָנגענומען אָנפאַנגער וואָס ס׳וועט אינפערלויף פון 5 חדשים אויסגעלערנט גרינדליך דאַווענען. אַ שטרענג - רעליגיעזע ערציהונג! צוגענגליכע פּרייזן.

אײַנשרײַבן טעגליך 4 ביז 7 אָוונט.

יחיאל דוד ראָזענפעלד

פּלאַץ וואָלנאָשטשי (נײַע שטאָט) 6

קווער אָפיציגע, רעכטס, 2. שט.

צאָהן=אַרצט

St. Gelberg

וואוינט יעצט

14 Zawadzka 14

נעהמט אָן פון 10-2 און פון 4-7 אין

Dr. med. M. Lerner

ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט

ZACHODNIA 64, tel. 113-09

נעהמט אָן פון 3–5 נאָכמיטאָג.

13324

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02

צוריקגעקעהרט

אינערליכע קראַנקהייטען.

ספּעציעל פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען.

בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.

נעמט אָן אין דער היים פון 3—5 נאָכמיטאָג.

אַנ׳אָרט צו שלאָפען

פאַר 2 אָנשטענדיגע יונגעלײַט מיט בעקוועהמליכקייטען ביליג. צו ערפאַהרען בײַ אַרבאַך, קילינסקיעגאָ 41. 3222

טראָטשינער

יעדען קוואַנטום עמפּפעהלט

PRZEMYSŁ DRZEWNY

„Maksymiljan Jakubowicz"

Żeromskiego 90, tel. 157-74.

השבת אבדה.

געהענדיג אויף פּיעטריקאָווער גאַס איז מיר פערלוירען געוואָרען אַ וועקסעל אויף 82 זל. אויסשטעלער Warsz. Manufaktura Sp. z ogr. odp. אָרדרע אַרטור אַבראַמזאָן, צאָהלבאַר 30.11. 1929. דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאַר אומגילטיג. אָפּצוגעבן געגען בעלוינונג צו נאַטאַן גאַידאַ, דרעווניאָווסקאַ 21.

Dr. ADAM GROSGLIK

Al. Kościuszki 27

tel. 51-78

הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און ליבעסהילאַיגקייט. נעמט אָן פון 4—7 און אָוונד

Kino MIMOZA

ul. Kilińskiego 178.

היינט און פאָלגענדע טעג!

גרויסע פּרעמיערע!!!

„די לעבענס פערשטויסענע"

(Życiowe rozbitki)

מעכטיגע דראַמע.

פערשטאַרקטער אָרקעסטער. פערשטאַרקטער אָרקעסטער.

וו. י. ז. א., פּזשעיאַזד 2.

מאָרגען, מיטוואָך, ד. 18. דעצעמבער ד. י., 5 אַ זייגער נאָכמ.

קומט פאָר אין לאָקאַל פון וו. י. ז. א. (פּזשעיאַזד 2)

די ערעפנונג פון גרויסען

חנוכה=באַזאַר

גרויסע געווינסטע! ביליגסטע איינקויפס-קוועלע!

מוזיק / בופעטען / איבעראַשונגען!

פּראָגראַם פון די אימפּרעזען:

מיטוואָך, דעם 18. ד. ח. 5 אַ זייגער נאָכמ. — ערעפנונג פון באַזאַר

" " " 9 אָוונד — קאָנצערט=ראַוט

דאָנערשטאָג, " 19. " 9 אָוונד — דאַנסינג מיט אַטראַקציעס

שבת, " 21. " 4 אַ זייגער נאָכמ. קאָסטיום-פּערוויילונג צוזאַמען מיט אַ פעספער פאַר קינדער

" " " 9 אָוונד—פאַרלעזונג פון פּראַפּ. באַלאַבאַן

זונטאָג, " 22. " 4 אַ זייגער נאָכמ.—Five o'clock

אײַנגאַנג אויפ׳ן באַזאַר 50 גר. בילעטען אויף די אימפּרעזען אין סעקרעטאַריאַט פון וו.י.ז.א. (פּזשעיאַזד 2) פון 10—2 נאָכמ. און פון 5—10 אָוונד.

13251

Dr. med.

J. Sadokierski

כטאָמאַטאָלאָג

ספּעציאַל-אַרצט פאַר מויל- און קיפער-כירורגיע

צאָהנפלייש = קראַנקהייטען

רענטגען-דיאַגנאָסטיק. נעהמט אָן פון 3-7.

פּיעטריקאָווער 164, טעל. 27-83

DR. MED.

L. Pikielny

אוראָלאָג

ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירן, בלאָז און האַרן-קראַנקהייטן

8 NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעהמט אָן פון 4-7 אָוועגד.

צוריקגעקעהרט.

אַ לאַנגיעהריגער געוועזענער

גערבטס-סעקרעטאַר

שרײַבט אַלערליי בימעס און קלאַגעס, קלוויזולעס און זאַבעזפּיעטשע=ניעס אין אַלע שטעדט פון פּוילען.

אַ גוטער ספּעציאַליסט אין מיליטער-ענינים

B. MANN, Piotrkowska 10.

כ׳קויף

און צאָהל די בעסטע פּרײַזען פאַר גאָלד, זילבער, ברי-ליאַנטען, דיאַמאַנטען, אַזוי ווי אויך לאָמבאַרד-קוויטען. פּלאַץ וואָלנאָשטשי 10 (נײַער מאַרק), 1-טער שטאָק, פראָנט, קאַפּעליוש. 640

Dr. med. H. KRAUSKOPF

אַקושעריע און פרויען=קראַנקהייטען

צעגעלניאַנאַ 45, טעל. 113-47

נעמט אָן פון 4 ביז 7 אין אָוונד.

וויכטיג פאַר אינדוסטריעלער און סוחרים!

דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט, אַז פון היינט דינסטאָג, דעם 17 דעצעמבער ד. י. האָבען מיר ערעפענט אַ ביטשריפטען-ביוראָ

:א. פ.:

BIURO-PRAWNICZO-WINDYKACYJNE

„JUSTICE"

w Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej 62

וואו מיר ערלעדיגען פּינקטליך און געוויסענהאַפט זעמטליכע קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס, גאַרזאַרען סאַנגראַציק, אויסשטעלאַשטשען אויפ׳ן גאַנצען שטח פון דער פּוילישער רעפּובליק. מיר בעזיצען ספּעציעל פערבינדונגען מיט דאַנציג, אָבערשלעזיען און גאַליציען. ביטעס ווערען אויך געשריבען אין אַלע אויזשענדען סקאַרבאָווע, סאַנראָווע, אַפּעלאַציעס א. א. וו. היפּאָטעק-אַקטען, אינטערציזיעס און שותפות-אַקטען ווערען ערלעדיגט דורך פאַכמענישע קרעפטען. יורידישע עצות אומזיסט.

דאָס ביוראָ איז טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונד.

מיט אַכטונג

רעכטס=קאָנסולטענטען=ביוראָ

„JUSTICE"

פּיעטריקאָווער 62.

אַ רוטינירטע ערציהערין

און פּרעבליסטין

ווערען פון זאָפאָרט געזוכט אין אַ געזעלשאַפטליכער אינסטיטוציע. אָפערטען אונטער „ערציהערין" און „פּרעבליסטין" אין אַדמיני. פון דער צייטונג.

13230

מה שהיה הוא שיהיה,

ומה שנעשה הוא שנעשה!

זאַ זאָלסטו ווייטער קומען צו לויפען אין בעוו.

רעכטסקאָנסולענטען=ביוראָ צו ה׳

מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17

(זאַכאָדניאַ 52) טעל. 148-79

וואו עס ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי בימעס: ציווילע, קאַרנע, האַנדלאָווע, אַפּעלאַציעס, אַדוואָ=לאַניעס, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, וועגען דירות און אורזשאַנד ראַזיעמטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

מיט אַכטונג

מאַנעלאַ, רעכטסקאָנסולענט

פּעטריקאָווער 17.

טאַפּעציר=אַנשטאַלט און מעבעל=מאַגאַזין פון

Stanisław Gabała

לאָדז, קאַראָלאַ 1 און פּיעטריקאָווער 108 אין הויף בעזיצט אויף לאַגער קאָמפּלעטע אַהנריכטונגען שלאָף- און עס-צימער, קאַבינעטען, סאַלאָניקעס און אַנצעלנע מעבעל. גרויסער אויסוואַהל פון מאַטראַצען, קאָזעטקעס, שטוהלען און קלוב-מעבעל. צוגענגליכע פּרײַזען. איך גיב אויך אויף ראַטעס

אַבאָנאַמענטס=פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ — 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד — 8 זל.

פאַר׳ן אינהאַלט און טערמינפון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען=פּרייז: פאַר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו״ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען

אין טעקסט—40 " " " " " 60—

נאָכ׳ן טעקסט—12 " " " " " 18— ; פאַר אַ מילימעטער-שורה:

אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ וואָרט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.